

Anni Mäkiranta

Case: Avun Maailma

Nuorille soveltuvan visuaalisen ilmeen suunnittelu Suomen Punaisen Ristin jäsenlehdelle

Opinnäytetyö

Kevät 2015

SeAMK Liiketoiminta ja Kulttuuri

Muotoilun Tutkinto-ohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja Kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Muotoilu

Suuntautumisvaihtoehto: Graafinen muotoilu

Tekijä: Anni Mäkiranta

Työn nimi: Case: Avun Maailma – Nuorille soveltuvan visuaalisen ilmeen suunnittelu Suomen Punaisen Ristin jäsenlehdelle

Ohjaajat: Esa Savola, Vuokko Takala-Schreib

Vuosi: 2015

Sivumäärä: 68

Liitteiden lukumäärä: 6

Opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä ilmeuudistus Suomen Punaisen Ristin jäsenlehdelle Avun Maailmalle. Koska Suomen Punainen Risti on non-profit-organisaatio, ilmeuudistuksen tarkoituksena on houkutella nuoria, 15-30 –vuotiaita lukijoita ja sitä kautta Suomen Punaiseen Ristiin vapaaehtoistoimijoita. Tutkimuskeinona käytettiin hyväksi fokusryhmä-workshop-menetelmää, jonka avulla kartoitettiin nuorten visuaalisia mielenkiintoja. Workshopissa tutkittiin eri lehtiä ja niiden visuaalisia elementtejä.

Opinnäytetyön produktiivisena osana tehtiin ilmekäsikirjan, joka sisältää ohjeet lehden taittoon, tiedot taittokaavoista sekä malliaukeamia, johon lehden ilmettä on käytetty.

Avainsanat: ilmekäsikirja, julkaisugrafiikka, lehtigrafiikka, nuoret

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: Seinäjoki University of applied sciences, Business and Culture

Degree programme: Design

Specialisation: Graphic Design

Author/s: Anni Mäkiranta

Title of thesis: Case: Avun Maailma – Designing a visual appearance for a Finnish Red Cross' community magazine, suitable for young readers

Supervisors: Esa Savola, Vuokko Takala-Schreib

Year: 2015

Number of pages: 68

Number of appendices: 6

My thesis' objective was to create a visual appearance redesign for Finnish Red Cross' community magazine Avun Maailma. Because Finnish Red Cross is a non-governmental organization, my objection is to attract young, 15-30 years old readers and make them as charity workers for Red Cross. As a research method, I used a focus workshop method, which I used to map out youth's visual interests. I researched different magazines and their visual elements in the workshop.

As a productive part of my thesis I made a design manual, which includes instructions to magazine's layout, information about the grid and examples of spreads, which the magazine's visual appearance has been applied to.

Keywords: design manual, publishing graphics, magazine design, youth

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ	4
Kuvaluettelo.....	6
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	7
1 JOHDANTO	8
2 TOIMEKSIANTO.....	10
2.1 Asiakkaat	10
2.1.1 Suomen Punainen Risti	10
2.1.2 Avun Maailma	11
2.2 Kohderyhmä.....	13
2.2.1 Nuoret, 15-30 –vuotiaat	13
2.2.2 Vanhat toimijat Punaisessa Ristissä.....	16
2.3 Muotoiluongelma.....	19
3 SUUNNITTELU TYÖ	21
3.1 Ideointi	21
3.2 Kehittely	24
3.3 Kohderyhmien palautteet.....	26
3.3.1 Nuorten workshop.....	26
3.3.2 Valintakriteerit jatkokehittelyyn	30
4 KEHITTELYVAIHE.....	31
4.1 Ilmekäsikirjan kehittäminen	31
4.1.1 Ilmekäsikirjan kehittäminen	31
4.1.2 Asiakkaan välipalaute	41
4.1.3 Valinnat asiakkaan palautteen pohjalta	43
4.2 Jatkokehittäminen	43
4.2.1 Ilmeen jatkokehittäminen	43
4.2.2 Asiakkaan palaute	51
4.2.3 Ilmeen viimeistely	52
5 ILMEKÄSIKIRJA	57

5.1 Ilmekäsikirja	57
5.2 Palaute asiakkaalta	61
5.2.1 Nuorten palaute ilmekäsikirjasta	62
5.2.2 Palaute asiakkaalta	62
6 YHTEENVETO JA POHDINTA	64
LÄHTEET	66
LIITTEET	68

Kuvaluettelo

Kuva 1. Workshopissa osallistujat kokoontuivat pöydän ympärille.	27
Kuva 2. Tein kolmelle taittopohjalle artikkelitaittoja, joihin kokeilin erilaisia kirjasintyyppejä leipätekstiin ja kuvatekstien keinoja.	33
Kuva 3. Tein kolmelle eri taittopohjalle palstan koeladelmia, joihin kokeilin erilaisia typografisia keinoja.	34
Kuva 4. Kokeilin kansiin erilaisia kuvanrajauskeinoja ja kokeilin kansiotsikkoihin eri kirjasintyyppejä.	39
Kuva 5. Valitsin vaihtoehtoista yhden, jossa typografiana käytetään Signika negativea.	45
Kuva 6. Yritin miettiä kontrastin keinoja, jolla palstoissa erottuisi jutut toisistaan.	48
Kuva 7. Toisissa kansivaihtoehtoissa kokeilin kontrasteja typografisin keinoin.	50
Kuva 8. Muokkasin nostoja ilmavammiksi ja vapaimmiksi. Yritin rikkoa leipätekstin massaa väliotsikoiden avulla.	53
Kuva 9. Pidin typografian palstoissa melko samana edellisestä vaiheesta.	54
Kuva 10. Mietin kuvatekstien sijoittelua ja tyyliä pienemmällä väriskaalalla.	55

Käytetyt termit ja lyhenteet

- Ilmeuudistus** Visuaalinen uudistus, missä yrityksen tai yhteisön eri visuaaliset elementit päivitetään.
- Nonprofit-organisaatio** Nonprofit-organisaatio tarkoittaa organisaatiota, joka ei tavoittele toiminnallaan voittoa. Nonprofit-organisaatioita on yhteiskunnassa sekä julkisella että yksityisellä puolella. Julkisella puolella se käsittää esimerkiksi peruskoulutuksen, julkisen terveydenhuollon, kunnallisen lasten- ja vanhusten hoidon, valtion ja kirkon toiminnan. Yksityisen puolen nonprofit-organisaatio käsittää puolestaan erilaiset järjestöt ja yhdistykset. (Impola 2013, 16)
- Taitto** Taitto on julkaisun numerokohtainen suunnittelu, joka toteutetaan muotoilun ohjeiston mukaisesti. Taitossa sommitellaan tekstit ja visuaaliset elementit kiinnostavaan ja luettavaan muotoon. (Rantanen 2007, 160)
- Visuaalinen Ilme** Yritykselle tai yhteisölle näkyvä osio, joka korostaa yrityksen tai yhteisön arvoja, persoonallisuutta ja tavoitteita.

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on suunnitella Suomen Punaisen Ristin jäsenlehdelle Avun Maailmalle uusi visuaalinen ilme, joka on nuorekkaampi ja houkuttelee uusiksi lukijoiksi 15-30 –vuotiaita nuoria. Ilme soveltuu myös Suomen Punaisen Ristin vanhalle kohderyhmälle. Opinnäytteen tarkoituksena on luoda yhteisölehdelle visuaalinen ilme, joka houkuttelee nuorempia lukijoita Avun Maailmalle ja sitä kautta vapaaehtoistoimijoita Suomen Punaiseen Ristiin. Opinnäytetyöni tavoitteena on luoda Avun Maailmalle toimiva ja moderni visuaalinen ilme, jota voidaan käyttää tai hyödyntää jatkossa. Produktio-osana teen taittopohjat ja graafisen ilmekirjan lehdelle.

Opinnäytetyöni on jatkoa syventävästä projektista (Mäkiranta 2014), jossa tein analyysin Avun Maailman nykyisestä ilmeestä ja muutoksista. Tein analyysin lukijan roolissa. Samalla analysoin, kuinka paljon Avun Maailma on vuosien aikana muuttunut ja millainen Avun Maailman visuaalinen ilme on. Syventävän projektin avulla tein myös opinnäytetyön taustatutkimusta lehden kohderyhmästä sekä Suomen Punaisen Ristin ja Avun Maailman tavoitteista. Opinnäytteessä keskityn visuaalisen ilmeen tekoon ja kohderyhmiin.

Valitsin aiheen, koska olen kiinnostunut hyväntekeväisyys-, ja nonprofit-organisaatioiden, kuten Suomen Punaisen Ristin toiminnasta. Lisäksi olen kiinnostunut julkaisugrafiikasta ja -alalla toimimisesta. Halusin opinnäytetyössäni yhdistää molemmat kiinnostuksen kohteeni. Olin syventävän projektini (Mäkiranta 2014) aikana kiinnostunut Suomen Punaisen Ristin verenluovuttajien lehdestä ABO+, joka yhdistettiin vuonna 2014 osaksi Avun Maailmaa. Haastattelin alustavasti Avun Maailman päätoimittajaa tietääkseni lehden ilmemuutoksista ja kiinnostuin nuorista kohderyhmänä näkökulmanani. Opintojen jälkeen tavoitteenani on työskennellä kustannusalalla, johon opinnäytetyöni liittyy.

Toinen syy näkökulmani valintaan ovat Suomen Punaisen Ristin ja Avun Maailman tavoitteet. Punaisella Ristillä on tavoitteena houkutella lisää nuoria, 15-30 –vuotiaita, vapaaehtoistoimintaansa. Avun Maailma on Suomen Punaisen Ristin pääkanava, joten he tukevat samaa tavoitetta. Suomen Punainen Risti on aiemmin

yrittänyt tavoittaa nuoria omalla nuorille tarkoitetulla kanavalla, Spray-lehdellä, mutta lehden levikki oli paperisena pieni, joten se siirtyi digitaaliseksi.

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda lehden ilmeuudistuksen ohjekirja tutkimalla, mikä vetoaa nykyiseen kohderyhmään, ja lisäksi houkuttelee uusia, nuoria lukijoita. Päälähteenäni kohderyhmän analyysissä käytän Tellervo Kettusen (2012) opinnäytetyötä *Miten markkinoida vapaaehtoisuutta? – Suomen Punaisen Ristin Tampereen osaston vapaaehtoistoiminnan keskuksen markkinoinnin kehittäminen*. Valitsin opinnäytteen siksi, että sen avulla voin profiloida parhaiten Suomen Punaisen Ristin nuoret lukijat ja kuinka heidät tavoitetaan parhaiten. Käytän päälähteenäni Lasse Rantasen (2007) teosta *Mistä on hyvät lehdet tehty suunnitellessani lehden taittoa*.

Käsittelen myös Suomen Punaisen Ristin aktiivisimpia jäseniä sekä enemmistökohderyhmää, yli 50-vuotiaita naisia. Heidän käsittelyssä käytän hyväksi syventävää projektiani (Mäkiranta 2014) ja aikaisempia Avun Maailman haastatteluja. Käytän hyväksi myös erilaisia graafisen alan kirjallisuutta yhteisölehden suunnitteluun ja teorian läpikäymiseen. Käytän esimerkiksi Päivi Mykkäsen (1998) kirjaa *Yhteisölehti* ja Markus Itkosen (2007) typografian käsikirjaa.

Suunnittelen 15 versiota taittopohjasta, joista aina kolme on eri lehden osille. Kokonaisuuksia on siis yhteensä viisi. Teen taittopohjat artikkeleille ja kolumneille. Käytän suunnittelutyössä osittain hyväksi Suomen Punaisen Ristin graafisia ohjeita, mutta en noudata niitä täsmällisesti, jotta saan vapautta suunnittelutyöhön. Ensimmäisten suunnittelujen jälkeen teen tutkimustyötä, jonka perusteella teen valintani jatkokehittelyyn.

Tutkimusmenetelmänä käytän kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Järjestän 15–30-vuotiaille nuorille viiden hengen fokusworkshopin, jossa käydään läpi lehden ilmeitä ja niistä mieluisimpia ulkoasuja. Jatkokehittelyvaiheessa jatkan valitsemistani luonnoksista ja teen niitä eteenpäin. Tämän jälkeen kysyn asiakkaan mielipiteitä ja valitsen palautteen perusteella parhaimman, jonka teen valmiiksi ilmekäsikirjaksi.

2 TOIMEKSIANTO

2.1 Asiakkaat

Asiakkaani ovat nonprofit-organisaatio Suomen Punainen Risti ja sen yhteisölehti Avun Maailma. Tein yhteistyötä Avun Maailman päätoimittajan ja Suomen Punaisen Ristin viestintäjohtajan kanssa.

2.1.1 Suomen Punainen Risti

Suomen Punainen Risti Finlands Röda Kors on yksi Suomen suurimmista kansalaistoimintaan keskittyvistä nonprofit-organisaatioista. Järjestön tehtävänä on auttaa niitä, jotka tarvitsevat eniten apua kotimaassa ja ulkomailla. Suomen Punainen Risti auttaa ihmisiä katastrofien ja onnettomuuksien sattuessa sekä kouluttaa heitä ensiapuun. Suomen Punainen Risti on yksi Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansainvälisen liiton 189 eri maan jäsenyhdistyksestä. Liitto on Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhteistyöelin. Liitto johtaa avunantoa rauhanajan onnettomuuksissa, kehitysyhteistyötä ja kehittää kansallisten yhdistysten toimintaa. Suomen Punaisen Ristin tärkeimpänä tehtävänä ja toiminnan päämääränä on estää sekä ehkäistä inhimillistä kärsimystä. Järjestö kannustaa ihmisiä hoitamaan terveyttään ja pitämään huolta toisistaan. (Mikä on Suomen Punainen Risti? 2015.)

Järjestössä on tällä hetkellä noin 90 000 jäsentä, joista 45 000 ovat aktiivisia vapaaehtoisia jäseniä. 60 000 jäsenistä ovat säännöllisiä lahjoittajia. Joka vuosi Suomessa on myös 150 000 verenluovuttajaa. Suomen Punaisella Ristillä on 12 piiritoimistoa ja yli 500 osastoa ympäri maan. (Mikä on Suomen Punainen Risti? 2015.)

Järjestön tärkeimpinä tavoitteina ovat suojella elämää, terveyttä sekä ihmisarvoa, edistää ihmisten välistä ymmärrystä, ystävyyttä, yhteistyötä ja pysyvää rauhaa. Suomen Punaisen Ristin seitsemän tärkeintä arvoa ovat tasapuolisuus, puolueettomuus, riippumattomuus, vapaaehtoisuus, yleismaailmallisuus sekä ykseys. Järjestön tärkein periaate on inhimillisyyden puolustaminen.

2.1.2 Avun Maailma

Avun Maailma on Suomen Punaisen Ristin kaksikielinen jäsenlehti, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa – kaksi kertaa keväällä ja kaksi kertaa syksyllä. Avun Maailma toimii tiedotuslehtenä Suomen Punaisen Ristin toiminnasta. Avun Maailma keskittyy julkaisemaan artikkeleja ja uutisia Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminnan tekijöistä. Lehti myös julkaisee juttuja maailman toiminnasta. Lehteä painetaan offsetilla. (Avun Maailman mediakortti 2015.)

Avun Maailmaa on julkaistu vuodesta 1925 alkaen, nimillä Suomen Punainen Risti ja Finlands Röda Kors. Lehtiä olivat erikseen suomenkielinen ja ruotsinkielinen. Vuonna 2005-2006 lehdet yhdistyivät samaksi ja julkaistiin nimellä Avun Maailma – Hjälpens Värld. Lehden levikki on noin 95 000, ja sitä lähetetään jokaiselle Suomen Punaisen Ristin jäsenelle maksutta. Lehteä jaetaan myös ensikertaa verta luovuttaville verenluovutuspaikoissa, toimipaikoissa ja kirpputoreilla. (Avun Maailman mediakortti 2015.)

Syventävässä projektissani tein taustatutkimusta Punaisesta Rististä ja Avun Maailmasta. 07.11.2014 Haastattelin Avun Maailman AD:tä Carita Lehtniemeä ja toimittussihteeriä Kimmo Holopainia lehden ilmeuudistuksista. Haastattelin samana päivänä myös lehden päätoimittajaa Hannu-Pekka Laihoa. (Mäkiranta 2014.)

Avun Maailma on uudistunut noin 4 kertaa sekä visuaalisesti että ulkoisesti vuoden 2005 jälkeen, jolloin Suomen Punainen Risti ja Finlands Röda Kors yhdistyivät yhdeksi lehdeksi, ja sitä julkaistiin nimellä Avun Maailma – Hjälpens Värld. Lehden viimeisin uudistus tapahtui vuoden 2013 ja 2014 vaihteessa, kun Avun Maailmaan palkattiin AD Carita Lehtniemi vuonna 2013. Ennen sitä lehden taitto oli ulkoistettu. Lehti uudistettiin myös vuonna 2011, kun Holopainen tuli lehteen töihin. Syventävässä projektissani en huomannut suuria eroja lehden ulkoasussa ilmeuudistusten välillä. Holopainen (2014) toteaa haastattelussa, että uudistusprosessi on ollut pientä ja jatkuvaa. Suurimmat muutokset ovat tapahtuneet kansien ulkoasussa. Lehden sisältä ainoastaan sisällysluettelo on muuttunut huomattavasti. Sen ulkoasu on värikkäämpi ja modernimpi. Muut lehden sivuista, kuten artikkelit ja palstat, ovat muuttuneet hyvin vähäisesti, muutoksia ei huomaa helposti. Leipäteksti on

pysynyt lähes samanlaisena, vain muutama elementti on päivitetty, kuten anfangit ja merkit artikkelien lopussa. (Mäkiranta 2014.)

Holopaisen (2014) mukaan Avun Maailma sisältää samat arvot kuin Suomen Punainen Risti eli tasapuolisuus, puolueettomuus, riippumattomuus, vapaaehtoisuus, yleismaailmallisuus. Avun Maailma toimii järjestön suurimpana tukikeinona ja tiedotuskanavana. Lehti pitää arvossa erityisesti lehden jäseniä ja ihmisiä. Hän mainitsee, kuinka lehden pehmeitä arvoja ovat vapaaehtoistoiminta, suvaitsevaisuus, inhimillisyys ja helposti lähestyttävyyys. Holopaisen (2014) mukaan lehden persoonana kuvastaa hyvin visuaalista ilmettä. Hänen mukaansa, koska kyseessä on non-profit-organisaatio, joka toimii lähes kokonaisuudessa hyväntekeväisyydessä, ja lukijat ovat järjestön jäseniä, joten arvot ovat sen mukaiset. Hänen mielestään lehden persoonana on positiivinen ja luo hyvää tunnelmaa järjestöstä. Hän mainitsee, kuinka lehden tarkoituksena on innostaa, rohkaista ja kannustaa ihmisiä osallistumaan. Hän myös mainitsee, kuinka lehti ilmoittaa myös järjestön toiminnasta.

Laiho (2014) kertoi haastattelussa, kuinka Suomen Punaisen Ristin tavoitteena on houkutella uusia, nuoria jäseniä vapaaehtoistoimintaan. Hän mainitsi, kuinka nykyinen kohderyhmä on vanhenemassa ja ovat menossa eläkkeelle. Hänestä uusille vapaaehtoisille on tarvetta, mutta he eivät ole löytäneet oikeaa kanavaa tavoittelakseen vapaaehtoiset.

Suomen Punaisella Ristillä oli käytössä nuorisoviestinnän pääkanava Spray-lehti. Nuorisoviestinnän pääkanavan tarve oli tarkoitus täyttyä Spray-lehdellä, mutta verkkolehti ei tavoittanut haluttua kohdeyleisöä. Spray on nuorille tarkoitettu verkkolehti, jonka toimituksen hoitavat kokonaan nuoret vapaaehtoistyöntekijät. Lehden lukijakunta oli 200, kun se oli paperinen, digitaalisena lukijamäärä on noussut tuhanteen. Lehteä ennen julkaistiin paperista vuodesta 2008 alkaen, mutta vuoden 2010 syksyllä lehti siirtyi digitaaliseen muotoon. Koska nuoria ei ole tavoitettu tällä kanavalla, on Suomen Punainen Risti yrittänyt miettiä muita keinoja nuorten tavoittelemiseksi. (Laiho 2014.)

Nykyinen ongelma on, kenelle lehti pitäisi suunnata. Vaikka pääkohderyhmä on yli 50-vuotiaat naiset, on nuorten osallistuminen toimintaan nousussa. Samalla väki vanhenee ja vapaaehtoistoimintaan pitäisi houkutella yhä nuorempia. Avun maa-

ilman pitää päättää, kummalla linjalla mennään, toteaa Laiho. Lisäksi median sähköistyminen on edessä. Tällä hetkellä Punaisella ristillä on 40% sähköistä mediaa ja 60% paperista. Kymmenen vuoden päästä sähköistä mediaa on jo 50%, arvioi Laiho. Hänen mukaansa nuoret tavoittaa parhaiten sähköisesti. Hänestä alle 40-vuotiaat ihmiset eivät enää lue paperisia lehtiä vaan ovat siirtyneet digitaaliseen. Punaisella Ristillä on kanavia sähköisessä mediassa, kuten facebook-ryhmät, puhelinapplikaatiot, yms. mutta pääpaino on paperisessa mediassa. Jäsenille lähetetään ilmoituksia postiluukun kautta eri tapahtumista. (Laiho 2014.)

2.2 Kohderyhmä

Ilmeuudistukseni kohderyhmänä ovat nuoret, 15-30 –vuotiaat henkilöt. Toisena kohderyhmänä on vanhat, yli 50-vuotiaat Suomen Punaisen Ristin jäsenet.

2.2.1 Nuoret, 15-30 –vuotiaat

Syventävän projektini (Mäkiranta 2014) aikana sain selville, että Suomen Punainen Risti ja Avun Maailma haluavat houkutella nuoria, 15-30 –vuotiaita henkilöitä lukijoiksi ja sitä kautta vapaaehtoistoimijoiksi ja Suomen Punaisen Ristin jäseniksi. Opinnäytetyössäni keskityn tavoittelemaan nuoria. Käytän hyväkseni visuaalisuutta.

Raha-automaattiyhdistyksen teetti vuonna 2008 valtakunnallisen kyselyn suomalaisten auttamishalukkuudesta. Kyselyyn osallistui 1000 henkilöä. 68% vastaajista on valmis tulevaisuudessa avustaviin tekoihin, joihin kuuluu esimerkiksi vapaaehtoistoiminta. 59% vastaajista on valmis auttamaan rahallisesti. (Pessi 2008, 39, 48.)

Kyseisestä tutkimuksesta käy ilmi, että kaikista suomalaisista kiinnostuneimpia vapaaehtoistoimintaan lähtijöitä ovat nuoret ja opiskelijat. Suomalaisnuorista 60% ovat valmiita osallistumaan vapaaehtoistoimintaan, jos heitä vain pyydetäisiin mukaan. (Pessi 2008, 57.)

Kyseisen tutkimuksen mukaan voi päätellä, että nuoret 15-34 vuotiaat ovat auttamishaluisimpia. He olivat toisia ikäryhmiä valmiimpia auttamaan teoilla. (Pessi 2008, 42). Tästä voidaan päätellä, että nuoret ovat potentiaalisin ryhmä vapaaehtoistoimintaan. Tämän vuoksi tärkeää houkutella Suomen Punaisen Ristin jäseniä vapaaehtoisuuteen, sillä jäsenten joukossa saattaa olla monta vapaaehtoisuudesta kiinnostunutta henkilöä, jotka eivät ole saaneet tietoa toiminnasta. Vaikka Avun Maailma on Suomen Punaisen Ristin pääviestintäkanava, monet nuoret eivät välttämättä lue lehteä.

Tellervo Kettunen (2012, 8, 25) järjesti haastattelun vapaaehtoistoiminnasta, vapaaehtoistoimijoiden motiiveista ja potentiaalisista ikäryhmistä, joista löytyisi vapaaehtoistoimijoita. Hänen tekemäänsä haastatteluun osallistui neljä ihmistä. Haastattelun mukaan haastateltavat olivat kaikki sitä mieltä, että toiminnassa on pysytty mukana vuodesta toiseen ihmisten takia ja koska toiminnassa on mukavaa ja hyvä ilmapiiri. Kettunen kertoo opinnäytetyössään, kuinka toiset olivat saaneet uusia ystävyysuhteita, kun he olivat päässeet tutustumaan uusiin ja vanhoihin Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoisiin, ja toiset olivat tuoneet myös omia ystäviään mukaan toimintaan. Kettunen (2012, 19-20) päätteli opinnäytetyössään, että nuorille aikuisille tärkeintä on antaminen, sen jälkeen toiminnallisuus ja pohdinta. Hänen mukaansa nuorten kesken etäisyys on harvinainen motiivi. Jatkuvuus on vielä harvinaisempi ydinmotiivi hänen mukaansa.

Kettusen (2012, 26) kysellessä haastateltavilta, ketkä olisivat sopivia kohderyhmiä vapaaehtoistoimintaan osallistuvina, päävastauksena nousi nuoret. Vastausta perusteltiin sillä, että heillä on vapaa-aikaa ennen perheen perustamista ja uran luomista. Nuoret nousivat myös ehdokkaaksi aktiivisuutensa vuoksi. He ajattelivat, että nuoret ovat hyvä kohderyhmä sen takia, että vapaaehtoisuus nuoresta alkaen saattaa jatkua koko elämän. Heidät nähtiin myös innokkaina ja aktiivisina vapaaehtoisina, koska heillä on aikaa harrastaa ja koulut on saatettu lopettaa, riippuen missä päässä ikähaarukkaa on. Yksi haastateltavista totesi, että alle 18-vuotiaissa hän on huomannut sen, että kiinnostus heillä saattaa kestää korkeintaan vuoden, kunnes löydetään jotain muuta kiinnostavampaa. Kettunen päättelee teemahaastattelun vastauksista, että 60-vuotiaat sekä 18–30-vuotiaat nuoret ovat parhaimmat ehdokkaat vapaaehtoistoimintaan. Hänen mukaansa molemmilla ikäryhmillä

riittää vapaa-aikaa, ja hän päätelee, ettei kummallakaan ole perheitä, jotka saataisivat riistää aikaa.

Sarianna Halonen (2012, 6) kertoo opinnäytetyössään, kuinka nuoret ovat monille sanomalehtitalojen tulevaisuudelle tärkeä mutta vaikea kohderyhmä ja sinällensä kiinnostava tutkimuskohde. Nuoret eivät ole hänen mukaansa täysin samanlaisia ja monien nuorten elämäntilanne voi olla täysin erilainen. Hän antaa esimerkin nuorista 18-vuotiaista, jotka ovat saattaneet juuri muuttaa asumaan omilleen ja aloittavat toisen asteen koulutuksensa, kun taas 25-vuotiailla voi olla jo omia perheitä ja ovat työssäkäyviä ja korkeakoulutuksesta valmistuneita. Hän olettaa, että esimerkiksi ikä ja elämäntilanne vaikuttaa lukijan lehtivalintoihin ja kiinnostuksen kohtiin.

Halonen (2012, 6-7) kertoo, kuinka sanomalehtien peittoprosenttia mitataan joka vuosi. Hänen mukaansa se tarkoittaa sitä, montako prosenttia valituista kohderyhmistä valitulla medially tavoitetaan. Hän huomauttaa, että varsinkin nuoret ovat olleet ongelmana viime aikoina, koska heidän peittoprosenttinsa on laskenut. Hänen mukaansa haasteena paperitaloille on nuorten aktiivinen digilaitteiden käyttäminen ja kyky hyödyntää laitteita. Tämä ongelma näkyy myös Avun maailmassa, jossa heidän lukijansa ovat suurimmaksi osaksi eläkeiässä, ja Suomen Punainen Risti kaipaa nuoria vapaaehtoistoimijoita.

Halonen (2012, 7) kertoo, kuinka Kansallisen mediatutkimuksen mukaan alle 18-vuotiaat lukevat eniten lasten- ja nuortenlehtiä, mutta kaksi-kolmasosa lukee myös mediatutkimuksessa mukana olleita sanomalehtiä. Tutkimuksen mukaan 18-29-vuotiaat lukevat eniten ikäisilleen suunnattuja lehtiä, kun taas 30-49-vuotiaille tärkeimmät luettavat lehdet olivat sanomalehdet ja niiden liitteet. Tutkimus toteaa, että ahkerimmat lehtien lukijat ovat yli 50-vuotiaat. Heille lehden lukeminen on tottumus ja päivälehden lukeminen tapa. Nuorilla ei ole syntynyt tottumusta lehden lukuun digiajan takia, väittää Halonen (2012, 7). Hän väittää, että nuoria kuvataan usein tietotekniikka- ja kännykkä sukupolveksi, koska erilaiset viestintäteknologian laitteet ovat keskeisiä nuoren ihmisen elämässä. Tämä tuo joitain haasteita opinnäytetyöhöni, koska en keskity viestintäteknologiaan vaan paperiseen lehteen. Kansallisen mediatutkimuksen tulokset vastaavat Avun Maailman väitteitä siitä, että heidän lukijansa ovat pääasiassa yli 50-vuotiaat. Tehtäväni on siis laajentaa

Avun Maailman lukijoiden ikäryhmää. Koska nuorilla ei ole tottumusta lehtien lukemiseen, heidät on houkuteltava muilla keinoilla.

Halonen (2012, 27) teetti opinnäytössään kyselyn sanomalehdistä. Hänen kyselyssään 75 vastaajista oli naisia ja 37 miehiä. Tästä hän päätteli, että naisten aktiivisuus vastata on suurempi kuin miesten, vaikka hän tavoitti kyselyllään sekä naisia että miehiä saman määrän. Hän uskoi, että naisvaltainen vastaajamäärä johtui hänen sukupuolestaan ja että kyselytutkimus on levinnyt sosiaalisessa mediassa hänen naispuolisten ystäviensä kautta. Halonen korostaa, että sukupuolen epätasapaino on syytä huomioida tuloksissaan. Päättelen osittain Halosen opinnäytetyöstä ja muista Suomen Punaisen Ristin materiaaleista, että naiset ovat ahkerampia lukijoita ja enemmistösukupuoli Suomen Punaisen Ristin toiminnassa ja Avun Maailman lukijakunnassa.

Anni Erkon (2009, 11) tekemän pro-gradun mukaan 86 % tytöistä ja 69 % pojista lukee aikakauslehtiä vähintään kerran viikossa. Hänen mukaansa tytöt ovat ahkerampia lukijoita ja että he lukevat lehden useaan kertaan, kun taas pojat lukevat lehteä selaillessaan. Tästä päättelen, että naisia on kannattavampaa houkutella lukijoiksi. Otan vaikutteita naistenlehdistä suunnitelmiini, mutta yritän tehdä suunnitelmistani sukupuolineutraalimman, koska tavoitteeni on houkutella 15-30 vuotiaita naisia ja miehiä, ei pelkästään naisia. Lisäksi mielestäni naistenlehtiin leimaantuu tietynlainen kuva, mikä ei ole tavoiteltavaa.

Nuoret lukevat erityisesti nuortenlehtiä ja kasvaessaan siirtyvät lukemaan muita lehtiä. 13–15-vuotiaat lukevat hiukan enemmän nuortenlehtiä kuin 15–19-vuotiaat. Vanhemmat taas lukevat enemmän aikakauslehtiä ja naistenlehtiä. Koska vanhemmat nuoret lukevat vähemmän, heidän houkuttelemisen lukijoiksi tulee olemaan haastavampaa. Toisaalta he lukevat monipuolisemmin lehtiä. (Erkko 2009, 11.)

2.2.2 Vanhat toimijat Punaisessa Ristissä

Syventävässä projektissani (Mäkiranta 2014) tutkin samalla myös Avun Maailman kohderyhmää. Syventävässä projektissani sain selville, että Avun Maailmaa luke-

vat eniten yli 50-vuotiaat naiset, jotka lukevat lehteä siksi, koska heille välttämättä ei tule muita lehtiä. He ovat myös aktiivisimpia Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoimijoita.

Tekemässäni haastattelussa Laiho (2014) mainitsi, että lehteä lukevat eniten vapaaehtoistyöntekijät ja vanhat ihmiset. Hän huomautti, kuinka Punaisen Ristillä on tällä hetkellä tavoitteena houkutella uusia, nuoria jäseniä vapaaehtoistoimintaan. Hän kertoi, kuinka nykyinen kohderyhmä on vanhenemassa ja ovat menossa eläkkeelle. Hän kertoi, kuinka uusille nuorille vapaaehtoisille on tarvetta, mutta he eivät ole löytäneet oikeaa kanavaa tavoittaakseen heitä. Vaikka lehden pääkohderyhmä on tällä hetkellä yli 50-vuotiaat jäsenet, kohderyhmään selvästi kaivataan enemmän alle 30-vuotiaita jäseniä.

Suomen Punaisen Ristin lukijoilta saama suurin negatiivinen palaute lehdestä on ollut sen nimenmuutos ja se, ettei lehden kannessa ollut Suomen Punaisen Ristin tunnusta. Suurin osa palautteista oli arvoihin liittyvää, ”Miten lehti voi olla Suomen Punaisen Ristin jäsenlehti, jos lehden nimi ei ole Suomen Punainen Risti”? Jäsenet sitoutuvat järjestöön tunteella, koska sillä on pitkä historia ja arvokas kuva. He pitävät traditioita suuressa arvossa. Tästä voidaan päätellä, että he ovat konservatiivia ja äkkinäiset muutokset ovat liian radikaaleja.

Kettunen (2012, 25) haastatteli sekä nuoria että vanhoja Suomen Punaisen Ristin toimijoita. Hän haastatteli heitä ja kysyi heiltä, miksi he olivat lähteneet Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoimintaan mukaan. Hänen haastattelussa kävi ilmi, että yli 50-vuotiailla syynä oli tekemisen puute. Hänen mukaansa vanhemmilla ihmisillä on enemmän vapaa-aikaa, varsinkin jos he ovat eläkkeellä, jolloin he kulluttavat aikansa vapaaehtoistoimintaan.

Vapaaehtoistoiminta houkuttelee eläkkeelle siirtyviä alle 70-vuotiaita. Syitä, miksi vapaaehtoistoimintaan osallistutaan, ovat mahdollisuudet kokeilla uusia asioita, tuttuuden kaipuu kuten myös pohdinnallisuus, kuten miten voi elää omia arvojaan todeksi tekojen kautta. (Kettunen 2012, 20.)

Kettusen (2012, 26) haastateltavan, joka oli eläkkeellä, mukaan valppautta vaativa vapaaehtoistoiminta saattaa ylläpitää vapaaehtoisen omaa toimintakykyä, näin ollen siitä on hyötyä sekä muille että itselle. Kettunen kysyi haastateltavilta, mistä

ikäryhmästä löytyisivät potentiaalisimmat kohderyhmät vapaaehtoistoimintaan. Heidän mielestään nuoret sekä yli 60-vuotiaat henkilöt olisivat sopivimmat houkuttavat ikäryhmät. Heidän mielestään yli 60-vuotiaat ovat sopivia, koska siinä ikäryhmässä helpommin esiintyy tekemisen puutetta. Juuri nämä ikäryhmät ovat Avun Maailman tavoittelemia lukijoita. Yhden Kettusen (2012, 26) haastateltavan mukaan yli 60-vuotiaat ovat enemmistökansaa nykyään, joten he ovat hyvä kohderyhmä. Hänen olettamuksensa mukaan 60-vuotiailla on tekemisen puutetta joissain vaiheissa heidän elämäänsä. Tämä on yleinen päätelmä monella.

Pessin (2008, 56) tekemän tutkimuksen vapaaehtoistoiminnasta mukaan aktiivisimmat vapaaehtoistoimijat löytyvät iäkkäiden parista. Tämä sopii yhteen Hannu-Pekka Laihon (2014) väittämään. Laihon mukaan Suomen Punaisen Ristin jäsenistä enemmistö on eläkeläisiä.

Maria El Said & Sanna Patjan (2011, 13, 33-34) pro-gradu tutkielman mukaan vapaaehtoistoimintaan osallistuvien motivaatio on herättänyt kiinnostusta ja innostusta tutkimuksiin. Heidän mukaansa motivaatiotutkimus on painottunut sosiaalipalveluihin pohjoismaissa. Heidän mukaansa sosiaalipalvelut ovat laajimpia vapaaehtoistoiminnan alueita. He toteavat, että tutkimuksissa motivaatiotekijät vapaaehtoisilla ovat olleet altruismi, sosiaalisten kontaktien tarve, mielenkiinto sosiaalipalveluihin sekä omien tunteiden tarpeet. Heidän tekemään haastatteluun osallistuvien jako oli naiset, 11 ja miehet, neljä. Kaksi haastateltavista oli 15-30 –vuotiaita ja loput 60-75 –vuotiaita. Yhdeltä haastateltavista ei kysytty ikää, mutta he arvelivat hänen kuuluvan jälkimmäiseen ryhmään. Haastateltavien keski-ikä oli 58,7 vuotta.

Ikäihmiset tarvitsevat yhteisön, jossa he voivat toimia. Ryhmään kuuluminen on osa identiteettiä. Yhteisö on vaikea määrittää käsitteenä ja on monimerkityksellinen. Sanaa yhteisö käytetään yleisesti ja epätarkasti ryhmämuodostelmien yleisnimityksenä. Yhteisöjä on voitu käsittää ihmisryhminä, jotka määriytyvät samankaltaisten tekijöiden, kuten värin, rodun tai kielen mukaan, muodosteina, jotka ovat alueellisia ja aatteellisia, erisuuruisina pienryhminä, joilla vuorovaikutusmuodot vaihtelevat fyysisestä jonkun aatteen yhdistämään ihmisjoukkoon. (Silfver 2000, 14-15.)

Silfver (2000, 15) toteaa, kuinka yhteisön perustana voivat olla taloudelliset, poliittiset ja alueelliset seikat. Hänen mukaansa yhteisöllisyys voi perustua myös sukulaisuuteen, mielenkiintoihin, yhteisiin toimintoihin, vuorovaikutukseen, seurusteluun, harrastuksiin, maailmankatsomuksiin, mieltymyksiin ja tunteisiin. Hän kertoo, kuinka yhteisöjä jaetaan kahteen luokkaan: tavoitteet ja vuorovaikutuksen luonteet. Hän mainitsee myös, kuinka sosiologisessa tutkimuksessa yhteisön määritelmä jaetaan kolmeen osaan: alueellisesti rajattavissa oleva yksikkö, sosiaalinen vuorovaikutuksessa oleva yksikkö ja yhteenkuuluvuuden, tunteiden ja muiden symbolista yhtenäisyyttä osoittavien ilmiöiden yksikkö. Yhteisön merkitys voidaan yleistää ihmisen yhdessäoloksi ja/tai samanlaiseksi ajattelutavaksi, toteaa Silfver. Hänen mukaansa yhteisöllisyys kansalaisuuden tunnustamista.

2.3 Muotoiluongelma

Lasse Rantasen (2007, 206) kirjassa *Mistä on hyvät lehdet tehty*, kerrotaan, että lehden ilmeuudistus kannattaa, jos lehden tarkoitus muuttuu, lukijakunta on muuttunut tai sitä halutaan muuttaa, päätoimittaja tai visuaalisti vaihtuvat, formaatti muuttuu, lehti menettää lukijoita tai ilmoituksia, lehti näyttää vanhanaikaiselta tai lehden talous muuttuu. Koska mielestäni ja oletuksena on, että lehti näyttää vanhanaikaiselta, on muutos tarpeen.

Rantanen (2007, 206) kertoo, kuinka lehden ilmeuudistus tulee jokaisen lehden kohdalle ja kuinka lehden sisältöä tulisi päivittää jatkuvasti. Hänen mukaansa lehden ilmeuudistus tulisi kuitenkin tapahtua maltillisesti, ettei lehti menetä lukijoita. Hänestä liian suuri muutos hänen mukaansa karkoittaa lukijoita. Syventävässä projektissani (Mäkiranta 2014) tutkin *Avun Maailman* edellisiä ilmeuudistuksia, ja totesin, että ilmeuudistus on ollut hyvin huomaamatonta ja lehti vaikuttaa vanhanaikaiselta. Tämän vuoksi ilmeuudistus on tarpeellinen.

Rantanen (2007, 206-207) huomauttaa, että uudistuksen tulisi muuttaa sekä sisältöä että ulkoasua ja ettei pelkkä ilmeen muuttaminen riitä. Hänen mukaansa hyvässä lehden ilmeuudistuksessa sisällön ja ulkoasun lisäksi uudistetaan myös työprosesseja. Tämä tarkoittaa toimituksen tapojen muuttamista. Koska minulla ei ole

vaikutteita muuttaa lehden sisältöä, ja kyseessä on yhteisölehti eikä asiakaslehti, keskityn opinnäytetyössäni vain uudistamaan lehden ulkoasua.

Rantanen (2007, 207) myös toteaa, että uudistussuunnitelman on oltava realistinen ja uudelleen toistettavissa. Hänen mukaansa suunnitelman on tärkeä soveltua todellisiin tarpeisiin ja olosuhteisiin. Hänestä lehden tekemisessä on kolme vaihetta: suunnittelu, materiaalien hankinta ja kokoaminen. Suunnitteluosa vaatii yhteistyötä, jotta tulevat vaiheet onnistuvat, toteaa Rantanen.

Sarianna Halosen (2012, 51) mukaan normia tulisi rikkoa, ja uuden kokeileminen on kannattavaa. Hänen mukaansa on mahdotonta päästä siihen, että jokainen lehden juttu kiinnostaisi jokaista lukijaa, mutta tulisi tavoitella sitä, että mahdollisimman moni juttu houkuttelisi mahdollisimman monta lukijaa. Hänen mukaansa, kun nuoria aikuisia tavoitellaan, tiimissä olisi olla samaa ikäryhmää edustavia.

Taitto on julkaisun numerokohtainen suunnittelu, joka toteutetaan muotoilun ohjeiston mukaisesti, kertoo Taitto on tapa järjestää elementtejä tilaan. Taitto vaikuttaa siihen, onko lehti kiinnostava ja luettava. Tarkoituksellinen taitto helpottaa lukijaa ymmärtämään näkemäänsä ja lukemaansa. Taitolla luodaan lehdelle oma ilme ja artikkelille oma identiteetti. Taittokaavalla luodaan vahva ilme ja ryhti, jolla erotutaan muista lehdistä. (Rantanen 2007, 160-161). Keskityn ilmeuudistuksessani taiton kehittelyyn, koska taitto on lehden visuaalisuudessa tärkein osa, ja se sitoo kaikki elementit yhteen.

Muotoiluongelmana on nuorten houkuttelemisen lukijoiksi ja sitä kautta vapaaehtoistoimijoiksi visuaalisin keinoin. Ongelman tuo se, että nuoret eivät oletettavasti lue paljon paperisia lehtiä, vaan käyttävät enemmän teknologiaa lukemiseen. He lukevat kaiken verkosta. Opinnäytetyössäni keskityn houkuttelemaan nuoria visuaalisin keinoin.

Yli 50-vuotiaat lukevat oletettavasti tottumuksesta, joten heitä ei tarvitse kosiskella. Jos oletetaan, että he ovat lukeneet Avun maailmaa aikaisemmin, he tulevat lukemaan sitä jatkossakin. Toisaalta, he ovat herkempiä erilaisille muutoksille, joten ilmeuudistukseni ei saa olla niin radikaali, että se vaikuttaa nykyisiin lukijoihin radikaalisti. Tehtäväni on siis uudistaa Avun maailmaa siten, että tuttuja elementtejä säilyy, mutta lehden ulkoasu muuttuu raikkaammaksi ja houkuttelevammaksi.

3 SUUNNITTELU

3.1 Ideointi

Lasse Rantanen (2007, 155-159) kirjoittaa, kuinka muotoilu on lehden perussuunnittelua, joka tehdään aina uudelle lehdelle tai kun lehteä uudistetaan. Hänestä muotoilu luo lehdelle visuaalisuuden ohjekirjan. Rantanen kertoo, kuinka väri tai muotoilu voi yhdistyä johonkin tiettyyn asiaan. Hänen mukaansa muotoilu helpottaa tekijää ja lukijaa antamalla säännöt rakenteelliseen tai visuaaliseen jäsennykseen. Hän toteaa, että lehden tekijöille muotoilu on työväline lehden hahmottamiseen. Hänestä hyvä muotoilu tekee lehdestä tunnistettavan, opastaa lukijoita ja jäsentää tietoa. Hän kertoo, vaikka muotoilu on tärkeä, siitä voi tulla liian kahlitseva. Rantasen mukaan lehden muotoilusäännöt eivät saa olla liian tiukkoja, ettei lehdestä tule liian toistuva.

Muotoilun avulla yritän saada nuorten ihmisten kiinnostuksen Punaiseen Ristiin. Koska muotoilu on tärkeä työväline ilmeuudistuksessa ja lehden hahmottamisessa, keskityn sen käyttöön hyväkseni. Yritän pitää muotoilusäännöt tarpeeksi löysänä, mutta selkeänä, jotta taittoon tulee vaihtelua, ja taittopohjaa voi käyttää monipuolisesti.

Rantanen (2007, 214) korostaa, että ”lehden tekeminen ei ole viestijuoksua”. Tämä tarkoittaa sitä, että teksti kulkee ihmiseltä toiselle, eikä lehden visualisti osallistu artikkeliin kuin vasta lopuksi. Hänen mukaansa on tärkeää, että visuaalisuus on mukana alusta alkaen. Hän kuvaa hyvää työprosessia rintamajuoksuksi, jossa kaikki ovat mukana suunnittelemassa ja tuottamassa lehteä samanaikaisesti. Hän vertaa lehden tekoa joukkuepeliin, joka muodostuu yksilölajeista. Keskityn opinäytetyössä vain visuaalisuuteen ja teen visuaalisuutta yksin, mutta hankin palautetta ilmeestä Punaiselta Ristiltä ja nuorilta. Materiaalit ovat vanhasta Avun Maailman lehdestä.

Taittajan tehtävänä on koota yhteen tekstit, kuvat ja mahdolliset ilmoitukset tai mainokset kaikkein kiinnostavimmalla, informatiivisimmalla ja luettavalla tavalla, toteaa Päivi Mykkänen (1998, 142) kirjassaan Yhteisölehti. Mykkänen toteaa, että

taitto on sisällön jalostamista sellaiseen muotoon, että julkaisu erottuu muista julkaisuista positiivisesti, eikä vain tyhjän tilan täyttämistä elementeillä. Hänen mukaan yhteisölehti voidaan nykyään suunnitella ja taittaa alusta loppuun saakka jopa yksin, mutta tekniikka on yhä lehden teossa vain apuväline. Ideointi, sisällön suunnittelu ja tasapainoisen kokonaisuuden tekeminen eivät riipu yksin tekniikasta, toteaa Mykkänen.

Rantanen (2007, 180-181) kertoo, kuinka lehden läpi kulkee perusrytmi. Hänen mukaansa lehdessä voi olla myös eri osioiden välillä pienempiä rytmiä. Hänestä rytmityksen pohjalla toimii gridi, eli palstakehikko, jonka avulla lehden järjestystä ja rytmitystä lehden sommittelussa hoidetaan. Hänestä rytmin avulla lehdestä tulee eloisa ja tuo vaihtelevuutta eri osioihin. Rantanen (2007, 182) huomauttaa, että kun lehdessä on tarpeeksi rytmiä ja vaihtelevuutta, lehti myy sisältöään tehokkaasti. Hän korostaa kontrastin tärkeyttä ja huomauttaa, kuinka kontrastilla korostetaan sisällön tärkeyttä ja luodaan rytmiä. Käytän lehden perusrytmiä hyväkseni suunnitellessani lehden ilmeuudistusta. Keskityn ilmesuunnittelussani perusrytmin ja vaihtelun suunnitteluun. Käytän myös kontrastia hyväkseni.

Rantanen (2007, 135) kuvailee kuvaa nopeaksi elementiksi, jonka lukija huomaa heti ensimmäisenä elementtinä. Hänen mukaansa helpointa on erottua tyhjien kuvien joukosta sisällöllisesti mietityllä kuvalla. Hän huomauttaa, vaikka kuva ja teksti ovat erilaisia, niillä on sama tehtävä, ja ne kertovat samaa tarinaa. Rantanen (2007, 135-139) kuvaa hyvää kuvaa merkitykselliseksi ja kolmiulotteiseksi sekä sisäisesti että ulkoisesti. Hän toteaa, että taitto suunnitellaan tarkoituksen mukaan ja hyvä kuva tarjoaa taittoon virikkeitä, joten kuvaa tulee kohdella sen arvon mukaisesti. Rantanen mainitsee, kuinka kuvan kontrastihaitari on samanlainen kuin typografian kontrastihaitari.

Saan kuvat käyttöni Avun Maailmasta. Käyttämäni kuvat ovat vanhasta lehdestä, samoin käyttämäni tekstit. En muokkaa kuvia, vaan keskityn kuvien käyttöön sijoittelun kautta. Koska käytän valmiita kuvia, en vaikuta itse kuvien aiheeseen, mutta keskityn kuvien taittoon ja sijoitteluun.

Kuvan sisällöt voivat olla dokumentoivia tai käsitteellisiä, Rantasen (2007, 140) mukaan. Hän kertoo, kuinka dokumentoivat kuvat ovat ”tosielämän kuvia”. Hänen

mukaansa dokumentoiviin kuviin voivat myös liittyä tyhjät kuvat, jotka ovat kuvia, joihin toimitus ei voi vaikuttaa. Hän kertoo, kuinka käsitteelliset kuvat taas ovat ideakuvia, joiden tarkoitus on selventää aihetta. Avun Maailma käyttää suurimaksi osaksi dokumentoivia kuvia, sillä suurin osa lehden aiheista keskittyy tosielämän tapahtumiin ja Suomen Punaisen Ristin toimintaan.

Kuvan tekniikkoja ovat valokuva, kuvitus, tietografiikka. Valokuva määritellään kuvaksi todellisuudesta, joka on dokumentoiva tai näkemyksellinen. Valokuvat voivat olla uutis-, reportaasi-, henkilö-, kuvitus-, ja tuotekuvia. Kuvitukset ovat ideaan tai näkemykseen perustuvia, tietoisesti rakennettuja kuvia. Ne voivat olla käsitteellisiä kuvituksia, karikatyyreja, pilakuvia ja vinjettejä. Tietografiikka on visuaalisuuden tietoa välittävä kuva. Ne voivat olla karttoja, diagrammeja ja taulukkoja. (Rantanen 2007, 145.)

Tein viisi erilaista taittopohjaa, joista jokaisesta on kolme erilaista kolumnivaihtoehtoa (liite 1). Tein alustavasti kahden kolumnin vaihtoehdon, kolmen kolumnin vaihtoehdon sekä neljän kolumnin vaihtoehdon joka taittopohjaan, jotta jokaiseen taittopohjaan saisi vaihtelevuutta artikkeleihin ja palstoihin. Tein taittopohjiin myös apuviivoja, joilla kuvien sijoittelu järjesty. Tein grideistä vaihtelevia kokeilumielessä. Taittopohjissa jokaisessa ovat erilaiset apuviivat.

Tein yhden pohjan ideaalimittojen mukaan. Alareuna on mitoista suurin ja ylä- ja sisäreuna ovat pienimmät ja samanmittaiset. Taittopohjassa on gridi, johon kuvat sijoittuvat ylhäälle. Yksi taittoista suunniteltiin mahdollisimman suurella jännitteellä. Taittopohjassa suurin mitta on alareunassa, ja pienin on ylä- ja sisäreunassa. Taittopohjan gridi on ympäri taittoa ja kuvat ovat taiton ympärillä. Lisäksi tein yhden pohjan, joka on ideaalimittojen päinvastainen ja lehden sisäreunat ovat suurimmat. Mitoista sisäreuna on suurin ja ulkoreuna on pienin. Taittopohjassa gridi on vaihteleva, ja kuvat sijoittuvat minne vain taittopohjassa. Yksi taittopohjista suunniteltiin keskitetysti. Taittopohjan ulko- ja sisäreunat ovat lähes saman mittaiset, samoin ylä- ja alareuna. Taittopohjassa gridi on melko keskitetty, ja kuvat sijoittuvat sisäreunoille. Yhden pohjan tein mahdollisimman suurella kontrastilla. Taittopohjassa on ylä- ja ulkoreunat samankokoiset, samoin ylä- ja sisäreuna ovat yhtä ohuita. Taittopohjan gridi keskittyy alhaalle, ja kuvat sijoittuvat alas. Yritin tehdä taittopohjista mahdollisimman erilaisia ja vaihtelevia kokeilumielessä.

3.2 Kehittely

Päivi Mykkäsen (1998, 147) mukaan lehden visuaalisen ilmeen ytimenä pidetään typografiaa, jonka tehtävänä on palvella lukijaa. Mykkäsen mukaan visuaalisen ilmeen typografian päätarkoitus on helpottaa hahmottamista. Hänen mukaansa Lehden sivut jaetaan palstoihin, joita on yleensä A4-kokoisen lehden sivulla kolme tai neljä. Mykkänen mainitsee, kuinka palstan jako pidetään yleensä samana koko lehdessä, mutta esimerkiksi pääkirjoitusta voidaan korostaa yhdellä ainoalla palstalla, jolloin tyhjä alue korostaa kirjoitusta ja nostaa sen esille. Hänestä palstaleveys ja leipätekstin koko tulee olla sopivassa suhteessa riviväliin sekä toisiinsa. Hänen mukaansa luettavassa tekstissä rivivälit pidetään lyhyinä, jotta lukijan katse löytää rivin alun helposti. Teen palstoja eri kokoisina löytäkseni oikean määrän artikkeleihin ja palstoihin. Rivivälit pidän leipätekstissä korkeintaan 12 pisteen kokoisena, jotta teksti pysyvät luettavina, ja sivun valööri pysyy tarpeeksi harmaana.

Käytin Markus Itkosen (2007) teosta hyväksi palstojen muotojen vaihtelevuuden löytämiseen. Tein viisi erilaista palstan muotoa taittopohjiin, joihin kokeilin myös tavutusta eri keinoin. Näin saisin mahdollisimman erilaisia taittoja. Itkosen (2007, 94) mukaan palstan muotoja on neljä: tasapalsta, oikea liehu, vasen liehu ja keskitetty. Hän toteaa, että näistä vain tasapalsta ja oikea liehu soveltuvat pitkiin teksteihin, koska muut ovat vaikealukuisia ja rivien huonot tavutukset pistävät silmään. Hänen mukaansa lukija joutuu poimimaan jokaisen rivin alun itse eikä kappaleen vaihtumista voida osoittaa.

Taittopohjissani käytin viittä erilaista palstan muotoa. Tein vaihtoehdot täysitasablokilla ilman tavutusta ja tavutuksella, tasablokilla, joka lopussa liehuu oikealle tavutuksella ja ilman tavutusta. Viimeisenä vaihtoehtona käytin oikeaa liehua. Käytin vain täysiblokeissa tavutusta, koska tavutus eivät sovi liehuun. Vasen ja keskitetty tavutus ei toimi pitkissä teksteissä, kuten leipätekstissä. Saatan käyttää keskitettyä tekstiä otsikoissa.

Itkonen (2007, 94) toteaa, että oikeasta reunasta alkava liehuva palsta on yleisesti käytetty ingresseissä ja kapeapalstaisissa leipätekstissä. Hänen mukaansa liehupalstassa ei synny suuria sanavälejä, koska sanaväli on vakio. Lisäksi tekstin ”sävy” on tasainen, eli aukkoja eikä kasaumia ole sen enempää tekstipinnassa, tote-

aa Itkonen. Vaikka tekstin juoksutus tapahtuu automaattisesti, se vaatii silti lisätyötä, hän kertoo. Itkonen kertoo, kuinka sopuisan liehupalstan tavoitteina ovat: rivien pituudet eivät vaihtele liikaa, palstan reunaan ei synny säännöllisiä kuvioita, pitkän rivin päähän ei jää yksinäistä sanaa, peräkkäisiä tavukseen loppuvia sanoja ei ole liikaa ja huonoja tavutuksia ei saa jäädä. Käytän osassa taitossa liehupalstaa koikeilumielessä, koska liehupalstaa voi käyttää siistin näköisenä helposti. Osassa taittoa käytän tasapalstaa, koska tasapalsta luo ryhdikkyyttä.

Liehuivassa palstassa korostuvat aloitusrivi ja loppurivi. Aloitusrivi ei saisi olla liian pitkä, ja toisen rivin on oltava ensimmäistä pidempi. Viimeisen rivin taas tulisi olla mielellään puolet pisimmästä rivistä. Keskitetty palsta sopii otsikoihin ja lyhyisiin teksteihin, jotka hakevat arvokkuutta. Suurina määrinä se on kuitenkin raskasta luettavaa silmille. (Itkonen 2007, 94-95). Käytän keskitettyä palstaa vain otsikoissa juuri tästä syystä.

Kuvalla saadaan lukijan katse vangittua sivussa tai aukeamassa, joten kuvia kannattaa olla mieluummin muutama hyvä kuin monta huonoa. (Mykkänen 1998, 157). Tämän vuoksi keskityn käyttämään taitoissani vähemmän kuvia, joita käytän suurempana katseen vangitsemiseen ja huomion kiinnittämiseen. Käytän kuvia myös harvempana. Liian moni kuva vie liikaa huomiota lukijoilta ja turruttaa lukijan aistit.

Rantanen (2007, 169-171) korostaa tyhjä tilan tärkeyttä. Hänen mukaansa ilman tyhjää tilaa typografia ja kuvat ovat turhia. Hän kertoo, kuinka tyhjän tilan avulla luodaan taittoon jännitettä, ja tilan käyttö rytmittää sivuja ja koko lehteä. ”Se ei ole tuhlausta!” painostaa Rantanen suurin kirjaimin. Hänen mukaansa tyhjä tila on aktiivinen osa lehteä, johon suhteutuvat kaikki lehden tekemisen elementit. Vaikka tyhjä tila on tärkeä, sitä ei saa käyttää väärin täyttämällä lehteä täyteen, korostaa Rantanen. Hänen mukaansa liian täydessä lehdessä luettavuus kärsii. Käytän tyhjää tilaa hyväkseni taitossa. Tyhjä tila käytän elementtien jaotteluun. Se on hyväksi varsinkin otsikon ja ingressin korostuksessa.

Rantasen (2007, 113) mukaan nopeat tekstit ovat nopeasti silmäiltäviä elementtejä, joiden tarkoitus on myydä tai opastaa. Rantasen (2007, 128) mukaan myyviin teksteihin kuuluvat otsikot, ingressit, jatko-otsikot, väliotsikot, anfangit, äläykset ja

kuvatekstit. Opastavia tekstejä taas ovat osastotunnukset, palstatunnukset ja sivunumerot, kuvaa Rantanen. Käytän nopeita tekstejä ilmeuudistuksessani hyväksi. Käytän osissa ehdotuksissa anfangreja tekstien alussa, jotta artikkelin alku korostuisi. Käytän samanhenkisiä palsta- ja osastotunnuksia kuin edellisissä ilmeissä, jottei lehden ilme muutu radikaalisti.

Värivalikoimanani käytän Suomen Punaisen Ristin omaa väripalettia, joka on määritetty viimeksi vuonna 2014. Syinä väripaletin pitämiseen ovat sen raikkaus ja värikkyyys. Väripaletti sisältää kirkkaita värejä, joita on hyvä hyödyntää huomioväreinä ja luomaan kiinnostusta lehden taittoon. Värit myös sitovat lehteä paremmin Suomen Punaisen Ristin graafiseen ohjeistoon. Suomen Punaisen Ristin apuvärit ovat Lila, pinkki, tummansininen, vaaleansininen, keltainen, oranssi, vihreä ja lime. Värit ovat hyvin puhtaita ja kirkkaita. Suomen Punaisen Ristin on punainen ja harmaa. Värin käytöllä on oltava tarkoitus, toteaa Rantanen (2007, 175). Estetiikka ei ole visuaalisen journalismin tärkein tehtävä vaan se on tervetullut lisä. Hänen mukaansa harmoniset värisävyt toimivat varmiten. Käytän värejä korostus- ja huomiotarkoitukseen.

Sisällysluettelo ei suunnitella uusiksi, koska se on väripalettiin ja ilmeuudistukseen sopiva. Lisäksi nykyinen sisällysluettelo käyttää hyväksi neliöitä ja muodostaa ristin kuvilla, joka vihjaa Punaiseen Ristiin.

3.3 Kohderyhmien palautteet

Keräsin tietoa nuorten visuaalisista mielenkiinnoista fokusryhmä-workshopin avulla. Fokusworkshopin avulla keräsin tietoa siitä, mitkä visuaaliset elementit ovat mieluisia.

3.3.1 Nuorten workshop

Fokusryhmä on arviointien tiedonhankintaan käytetty ryhmähaastattelumenetelmä. Menetelmän avulla saadaan halutusta teemoista tietoa. Fokusryhmässä työskennellään keskustelevasti ja osallistavasti. Fokusryhmässä kysymykset ovat puoli-

strukturoitu, eli osa kysymyksistä on asetettu tarkemmin ja muuten edetään teemoittain. Kysymykset workshopissa ovat avoimia ja keskusteluun kehottavia. (Fokusryhmä. 2015.)

Workshop on yhdistyneiden Kuningaskuntien laadullisen tutkimuksen seuran (2014) mukaan interaktiivinen sessio, jossa osallistujat etsivät yhdessä ratkaisua ongelmaan. Prosessissa heidän mukaansa käytetään usein laadullisen tutkimuksen elementtejä. Workshoppeissa voi olla heidän mukaansa osallistumassa useampi henkilö.

Kuva 1. Workshopissa osallistujat kokoontuivat pöydän ympärille. (Susanna Huhtinen, 2015.)

Fokusryhmä-workshop järjestettiin 13.03.2015 Frami A:n luokassa 520.6 (kuva 1). Workshoppiin osallistui neljä 15-30 –vuotiasta nuorta henkilöä, jotka keskustelivat lehtien ilmeistä. Workshoppiini osallistui 25-vuotias nainen, 29-vuotias mies, 23-vuotias nainen, sekä 22-vuotias mies. Koska workshoppiin osallistui vain neljä

henkilöä, tuloksiin tulee suhtautua kriittisesti eikä niitä voi pitää absoluuttisena to-
tuutena. Myös lehtivalikoima vaikuttaa workshopista saatuihin tuloksiin.

Ensimmäisenä tehtävänä oli löytää lehdistä vähintään kolme aukeamaa, jotka oli-
vat parhaimpia. Aikaa tehtävään oli 20 minuuttia. Toisena tehtävänä oli keskustel-
la, miksi aukeamat valittiin. Aikaa keskusteluun oli tunti. Workshopissa oli 15 eri
lehteä kolmen eri Avun Maailman lehden lisäksi. Workshopissa analysoitavana
lehtinä oli Demi 9/2012, MB 6/2012, Episodi 10/2013, Pelit 3/2012, Cosmopolitan
Tammikuu 2014, Talo & Koti 11/2013, Tieteen kuvalehti 14/2005, Gloria Heinäkuu
2014, Sport 3/2005, Suomen kuvalehti 9/2015, Samolainen 3/2014, Anna 19/2014,
Me Naiset 45/2013, Kotiliesi 16/2014, sekä Mat & Vin 1/2015.

Ensimmäinen workshoppiin osallistuja valitsi parhaimmiksi aukeamiksi Mat & Vin-
lehden aukeamat 58- 59, 88- 89 sekä Annan 54-55 ja 74-75. Parhaimmaksi kan-
neksi hän valitsi Sport-lehden kannen. Syinä hänen valintoihinsa ovat kollaasimai-
nen aukeama, joka on kiinnostavampi ja helpompi tarttua. Ruokalehdessä hänestä
on tunnelmalliset, suuret kuvat, jotka vetävät lukijan mukaan osaksi kuvia. Hän
valitsi kannen siksi, koska kannessa on vahva liike ja häivyttävä tausta, joka on
kuvaan sopiva.

Toinen osallistuja valitsi Glorian aukeamat 30-31, 58-59 ja 72-73, Demin au-
keaman 1-2, Episodin aukeaman 36-37 ja Tieteen kuvalehden aukeamat 14-15,
40-41, 46-47 ja 58-59. Parhaimmat kannet olivat Episodissa, Gloriassa ja Demis-
sa. Hän valitsi aukeamia sillä perusteella, että kuvat ovat isoja, värimaailma on
puhutteleva ja kuvat pistävät lukijan ajattelemaan. Osan aukeamista hän valitsi,
koska kuvat ovat tekstin päällä ja menevät visuaalisesti aiheeseen. Hänen mieles-
tään suurin osa kansista ovat samantyyllisiä.

Kolmas keskustelija valitsi Episodin aukeaman 36-37, Cosmopolitanin aukeaman
56-57, Pelit-lehden aukeaman 38-39 ja Suomen kuvalehden aukeaman 52-53.
Parhain kansi oli Glorialla ja Episodilla. Syyt valintoihin ovat reunassa olevien ku-
vien kiinnostavuus, selkeästi ja siististi taitetut tekstit ja yleisesti siisti ulkoasu. Hä-
nen mielestään suuret kuvat ja tekstit keräävät huomiota ja pistävät ajattelemaan.
Laatikot olivat hänen mielestään epämiellyttäviä. Hänestä oli hyvä asia, että kaikil-
la elementeillä on omat alueet ja ne ovat keskitetty aukeamalla. Värimaailma on

minimalistinen, ja tekstissä on merkkejä, jotka kertovat tekstin jatkuvuudesta. Anfangit helpottavat lukua. Hänestä parhaimmat kannet ovat minimalistisia, ja kuva vie suurimman tilan.

Neljäs keskustelija valitsi Episodin aukeaman 36-37, Pelit-lehden aukeaman 46-47, Suomen kuvalehden aukeaman 46-47, Glorian aukeama 40-41 sekä MBn aukeamat 2-3, 39-40 ja 44-45. Paras kansi oli Episodilla. Hän valitsi aukeamat, koska yhdessä kuvaa on käytetty reunustavana elementtinä, taitto on selkeä ja aukeama upottaa aiheeseen, kuvat ovat selkeitä, vaikka värit ovat hieman harmaita hänen mielestään. Hänestä tärkein on sisällysluettelo, joka vetää mielenkiinnon. Artikkelin on tärkeä hänestä olla aiheen näköinen ja hänen mielestään aukeama oli sopiva, vaikka hieman sekava. Hänestä oli hauska lukea tutoriaalia, joka ei ole niin selkeä, mutta kertoo, miten mikäkin toimii. Hänestä isot värikkäät numerot ovat mukava lisä. Kulmien terävyys ja pyöreys artikkelissa oli hyvä lisä. Kuvat sulautuvat hänestä hyvin yhteen, värit otsikossa sopivat hyvin kuvaan ja aukeama oli tasapainoisesti selkeä ja kiinnostava.

Keskustelussa kävi ilmi, että suuret kuvat houkuttelevat nuoria ja lisäävät kiinnostavuutta. Artikkelin yhtenäinen ilme on myös tärkeä. Tilan käyttö on nuorista tärkeää. Teksti on heistä tärkeä olla tarpeeksi isoa ja olla sijoitettu oikein. Nuorista tekstin jako on tärkeää. Heistä jokaisella elementillä on oltava oma paikkansa. Nuoret olivat sitä mieltä, että tekstiä ei saanut olla liikaa. Heidän mielestään kun tekstiä on paljon, se kääntää ihmiset pois.

Workshop keskusteli lopuksi myös Avun Maailman ilmeestä. Heidän mielestään Avun maailma on vaikeasti luettava ja sekavan oloinen sen tekstimäärän takia. Heidän mielestään kuvia oli liikaa, ja ne olivat liian pienen kokoisia ja olivat hieman tylsän oloisia. Heidän mielestään lehdellä ei ole oikeanlaista imagoa ja se kaipaisi vähemmän tekstiä ja suurempia kuvia.

Koska workshoppiin osallistui vain neljä henkilöä, tutkimukseen on suhtauduttava kriittisesti. Workshoppiin osallistujat olivat myös visuaalisesti lahjakkaita ja koulutukseltaan muotoilijoita, mikä vaikuttaa tutkimustuloksiin.

3.3.2 Valintakriteerit jatkokehittelyyn

Viidestätoista taittopohjavalinnoista valitsin kuusi, joista kolmessa on erilaiset taittopohjat. Tein karsinnan taiton suunnittelun alkuvaiheessa, ennen kuin taitossa käytettiin erilaisia kirjasintyypppejä. Karsin taittopohjista pois 11 kappaletta. En käyttänyt yhtään kahden palstan vaihtoehtoa, koska palstat ovat niissä liian leveitä pitkään tekstiin. Kokeilen kolmen ja neljän palstan vaihtoehtoja, sekä palstassa että artikkelissa.

Valitsin viidestä taittopohjasta erillään oleva taittopohja, kontrastilla tehty taittopohja ja ideaalimitoilla tehty taittopohja. Koska halusin taittopohjista mahdollisimman vaihtelevat, valitsin eri mitoilla tehdyt taittopohjat. Muokkasin gridejä siten, että ideaalimitoilla tehdyssä taitossa on 5 millimetrin ristikko, erillään olevassa taittopohjassa on keskitetyt apuviivat, jotka ovat tiheitä ja sisäreunassa on laatikot, joita käytän kuvateksteihin. Lisäksi kontrastimaisessa taitossa on tasaiset apuviivat vaakatasossa, ja pystytasossa on palstojen keskellä jakavat apuviivat. Jokaisesta taittopohjasta säilytän kolmen ja neljän palstan vaihtoehdot.

Workshopin palautetta käytän hyväksi jatkokehittelyssä. Käytän taitoissa suuria kuvia. Lisäksi käytän hyväksi tyhjää tilaa, jolla tuon taittoon luettavuutta. Tekstin jako on tärkeää, joten keskityn myös siihen. Workshoppiin osallistuvien mielestään elementeillä on oltava aivan oma paikkansa. Yritän taittaa tekstit helppolukuisesti ja siten, ettei teksti ole väsyttävää.

Yritän keskittyä siihen, mitä workshopissa sanottiin Avun maailman ilmeestä. Koska heidän mielestään leipäteksti on vaikeasti luettavaa ja sekavaa tekstimäärän takia, yritän taittaa ehdotukset niin, että aukeamat ovat lukijaystävällisiä. Vähemmän kuvien määrää per aukeama ja käytän niitä suurempina, koska heidän mielestään kuvat olivat liian pieniä, niitä oli liikaa ja moni kuvista oli heidän mielestään tylsiä. Yritän myös saada aukeamista jännittävämpiä kontrastin kautta.

4 KEHITTELYVAIHE

4.1 Ilmekäsikirjan kehittäminen

Jatkoin ilmekäsikirjan kehittelyä jatkamalla taittopohjien kehittelyä. Aloitin kirjasiintyyppien valinnan ja syvennyin tekemään koeladelmia lehtimäisesti.

4.1.1 Ilmekäsikirjan kehittäminen

Jatkoin ilmekehittelyä kolmesta taittopohjasta, jotka valitsin. Taittoon käytin kontrastia avuksi, varsinkin typografian kontrastia. Yritin keskittyä typografian hiomiseen, koska se on hyvin tärkeä osa taittoa ja tekstin ilme riippuu typografiasta. Käytin lähteenä kontrastin löytämiseen Markus Itkosen (2007) teosta. Käytin teosta myös lehden typografian hiomiseen ja vaihtelevuuden suunnitteluun. Kontrastin avulla lehteen saadaan mielenkiintoa. Käytin lähteenä myös Amy Graverin ja Ben Junin (2012) teosta *Best practices for graphic designers, grids and page layouts – an essential guideline for understanding & applying page design principles*.

Taitossa on tärkeä olla hierarkia, sillä se luo tasapainoa ja järjestystä. Hierarkia muodostetaan esimerkiksi koon, tilan, typografia ja värin avulla. Kontrasti on avainroolissa hierarkian muodostamiseen. Elementtien suhde toisiinsa antaa niille tärkeyttä. (Graver & Jun 2012, 70.)

Itkosen (2007, 77) mukaan kontrasti on tärkeä osa hyvää typografiaa. Hänestä sen avulla luodaan vaihtelua ja vaihtelulla rytmia. Hän toteaa, että ilman kontrastia menetetään lukijan mielenkiinto. Kontrastia voidaan luoda eri keinoin, mainitsee Itkonen. Hän mainitsee, että typografiassa tärkeimmät ovat kokokontrasti, muoto-kontrasti, värikontrasti sekä vahvuuskontrasti.

Rantasen (2007, 110) käsitys kontrastihaitarista on laajempi kuin Itkosen (2007, 77). Rantasen versio sisältää samojen kontrastien lisäksi tyylin, välistyksen ja välöörin. Hänen mukaansa kontrastilla typografian välillä luodaan jännitteitä. Lisäksi tekstiä arvotetaan, kertoo Rantanen. Hänen mukaansa jännitteitä luodaan muotoi-

lemalla taitto ja teksti toimivaksi kokonaisuudeksi eli taitoksi. Käytin taitoissani hyväksi tyyli-, koko-, muoto-, väri- ja vahvuuskontrastia, joilla tuon taittoon vaihtelua ja eloa.

Itkosen (2007, 77) mukaan kokokontrastia luodessa ero ei saa olla niin pieni, että koonmuutos vaikuttaa virheeltä, tosin erityisesti kirjan typografiassa ylisuuri koonmuutos on syytä välttää. Hänestä noin kahden pisteen ero leipätekstin ja väliotsikon välillä riittää. Jos väliotsikko on puolilihavoitu tai lihavoitu, ei välttämättä tarvita muita kontrastikeinoja, kertoo Itkonen. Käytän kokokontrastia väliotsikoiden ja leipätekstin välillä, jotta väliotsikot korostuvat. Käytän koko kontrastia myös otsikoissa.

Kirjaintyyppi tulisi valita sen mukaan, kuinka luettavaa se on. Kirjaintyyppiä kannattaa vertailla eri palstan leveyksillä, kokoisina ja eri leikkauksina. Otsikoissa voidaan käyttää eri kirjasintyyppiä, mutta eron kirjasintyyppien välillä tulee olla tarpeeksi suuri tai muuten otsikon ja leipätekstin välillä on ristiriita. Versaali on gemeenaan verrattuna vaikealukuisempaa pitkissä teksteissä. Sitä ei kannata käyttää otsikoissakaan, jollei otsikot ole lyhyitä. (Mykkänen 1998, 148-149.)

Kuva 2. Tein kolmelle taittopohjalle artikkelitaittoja, joihin kokeilin erilaisia kirjasintyyppisiä leipätekstejä ja kuvatekstien keinoja. (Jussi Partanen, 2013.)

Kirjasintyyppinä kokeilin groteskeja Verdanaa, Signika negativia ja Alleria (kuva 2), sekä antiikvoja Gentium basiccia ja Andadaa. Signa on Avun Maailman käytetty kirjasintyyppi leipätekstissä ja Suomen Punaisen Ristin markkinointimateriaaleissa, mutta Signa on maksullinen, joten en saa sitä käyttööni ilmeudistukseen. Hannu-Pekka Laihon mukaan fontti on lahjoitettu Suomen Punaiselle Ristille, mutta he eivät saa jakaa sitä eteenpäin. Verdana on Signan korvaava kirjasintyyppi Suomen Punaisen Ristin viestinnässä. Kokeilin erilaisia typografioita selvittääkseni, onko eri typografia parempi vaihtoehto ja tuovatko ne eloisuutta taittoon. Kokeilen antiikvan ja groteskin avulla tyylikontrastia. Versaalia kokeilin otsikoissa ainoastaan, koska luon sen avulla lisää kontrastia väliotsikon ja leipätekstin välillä.

Kuva 3. Tein kolmelle eri taittopohjalle palstan koeladelmia, joihin kokeilin erilaisia typografisia keinoja. (Kimmo Holopainen, 2013.)

Ensimmäisessä artikkelivaihtoehdossa käytin leipätekstinä Verdanaa, jonka on tarkoitus korvata Signa kirjasintyyppinä. Valitsin kirjasintyyppiin, koska se on korvaava kirjasintyyppi Suomen Punaisen Ristin graafisessa ohjeistossa. Kokonaan käytin kymmenen pisteen kokoa ja rivivälinä käytin 12 millimetrin, koska halusin pitää leipätekstin luettavana. Tein vaihtoehdon myös neljän millimetrin sisennyksen. Kokeilin tehdä leipätekstistä tiiviimpää. Ensimmäiseen vaihtoehtoon tein myös anfangin, joka on vahvistettu ja kolmen rivin korkea, sekä upotettu. Käytin anfangissa punaista. Käytin taittopalstana tasapalstaa tavutuksella, jotta teksti pysyisi luettavana ja siistin näköisenä. Käytin valintaa myös palstavaihtoehdossa (kuva 3), mutta korvasin anfangin suurella nuolella. Tein palstavaihtoehtoon myös ruotsinkielisen version.

Toisessa artikkelivaihtoehdossa käytin Signika negative lightia, jotta taitto näyttäisi ilmavalta. Käytin pistekokona 10 ja rivivälinä 12. Kirjainvälinä käytin -20. Palstoissa käytin tasapalstaa, joka päättyy oikeaan liehuun, koska se näyttää siistiltä ulko-

näöltään. Kokeilin palstassa 5 millimetrin sisennystä. Toisessa palstassa käytin kirjasintyyppinä Andada regularia. Kontrastin luomiseksi artikkelin ja palstan välillä. Leipätekstissä käytin 10 pistekokoa, 12 riviväliä sekä -20 kirjainväliä. Palstan anfangi on 2 riviä korkea ja punainen.

Kolmannessa artikkelivaihtoehdossa käytin Gentium basic regularia, koska halusin kokeilla antiikvaa groteskin kirjasintyyppin sijasta. Pistekokona käytin yhdeksän ja rivivälinä 10. Kirjainvälinä käytin -10. Taitossa käytin oikeaa liehua. En käyttänyt tavutusta, koska se ei ole liehupalstoissa tarpeellinen. Kokeilin taitossa kolmen millimetrin sisennystä. Kolmannessa palstassa käytin Aller regularia kontrastin luomiseen. Koska Aller on groteski kirjasintyyppi, artikkelin ja palstan välillä on kontrasti. Käytin muutoin samoja asetuksia kuin artikkelissa.

Kirjasintyyppien eron tulisi olla tarpeeksi suuri. Muotokontrastin muodostamisessa tarvitaan kaksi tyyliltään erilaista kirjasintyyppiä. Jos käytetään liian samanlaisia kirjasintyyppejä, syntyy muotokontrastin sijaan tyyliristiriita. Muotokontrastia ei tulisi myöskään käyttää liikaa, koska se on hyvin yleisesti käytössä ja muuttuu häiritseväksi eri sanoihin itsetarkoituksellisesti käytettynä. (Itkonen, 2007, 77). Muotokontrastia kokeilen itse taitossa erilaisten tekstien välillä, jotta elementit erottuvat toisistaan. Käytän muotokontrastia lähinnä eri teksteissä. Käytän eri tekstilaadussa muotokontrastia käyttämällä eri kirjasintyyppejä.

Vahvuuskontrasti muodostuu erityisen hyvin kahden eri groteskin leikkauksen välillä Itkosen (2007, 78) mukaan. Koska groteskissa on useimmiten monta eri lihavuusastetta, liian vierekkäiset lihavuudet eivät välttämättä muodosta tarpeeksi suurta kontrastia, uskoo Itkonen. Hänen mukaansa vahvuuskontrastin liiallista käyttöä tulisi välttää, esimerkiksi sanan perusteetonta lihavoimista otsikossa. Vahvuuskontrastia käytän korostamaan ihmisten ja paikkojen nimiä leipätekstissä, kun ne mainitaan ensimmäisen kerran. Yritän pitää erilaiset kontrastikeinot merkityksellisenä, joten pidän niitä harvasti käytettynä.

Itkosen (2007, 97) mukaan otsikoissa on yleensä pienempi riviväli kuin leipätekstissä, koska tiheys saa tekstin näyttämään yhtenäisemmältä. Hänestä Hyvä lähtökohta on, että riviväli on 10% suurempi kuin pistekoko. Itkonen uskoo, että suurakkoset sietävät pienempää riviväliä kuin pienaakkoset, koska niissä ei ole ylä-

tai alapidennyksiä. Joskus on mahdollista käyttää negatiivista riviväliä, eli riviväli on pienempi kuin pistekoko, kertoo Itkonen (2007, 97). Käytän leipätekstissä samaa riviväliä, 12 pistettä, koska käytän automaattista gridiä hyväkseni taiton organisointiin.

Anfangin tehtävä on parantaa tekstin kiinnostavuutta ja tehdä tekstistä siten houkuttelevampi lukijalle. Anfangeja on kahta vanhaa tyyppiä: upotettuja ja nousevia. Upotettu on palstan sisällä, nouseva on tekstin kanssa samalla peruslinjalla. (Itkonen 2007, 104). Kokeilen osassa taitoista anfangeja, joilla yritän korostaa tekstin alkua. Käytän esteettisistä ja selkeyssyistä upotettuja anfangeja.

Artikkelien tekijätiedot tein käyttäen kirjasintyyppinä azoft sans regularia. Signika negative boldia ja Aller boldia. Käytin kaikissa 9 pistekoon kokoa ja 12 pisteen riviväliä ja kirjainvälinä -20. Käytin palstan taittona samaa kuin leipäteksteissä. Sijoitin tekijätiedot lähelle ingressiä, josta ne ovat helppo löytää. Ensimmäinen ja toinen vaihtoehto tekijätiedoissa ovat versaalilla. Palstojen tekijätiedoissa käytin kirjasintyyppinä käytin azoft sans regularia, Signika negative lightia ja Gentium basic italicia. Pistekokoina ja riviväleinä käytin 9/10, 9/12 sekä 10/12 pistekokoja. Kirjainväleinä käytin ensimmäisessä ja toisessa -20 pistekokoa ja kolmannessa -10 pistekokoa. Ensimmäisessä vaihtoehdossa käytin keskitettyä taittoa sekä sijoittelua kolme riviä leipätekstin alla, toisessa tasapalstaa sekä linjausta alas, ja kolmannessa vasenta liehua ja sijoitin kaksi riviä leipätekstin alle. Kuten artikkelivaihtoehdoissa, ensimmäinen ja toinen vaihtoehto ovat versaalilla.

Itkonen (2007, 78) kertoo, kuinka värikontrasti on suosittu keino logoissa ja mainostypografiassa ja toimii mm. Yhdyssanan tai kokonaisten sanojen korostamisessa. Hän toteaa, että värikontrasti toimii parhaiten lihavissa groteskikirjaimissa. Laihemmissa kirjasintyypeissä hänen mukaansa värin vaikutus ei pääse kunnolla esiin. Värikontrastia käytän lähinnä nopeissa teksteissä ainoastaan, jolloin niiden huomioarvo on korkea.

Artikkelien otsikoissa kokeilin Verdana boldia, Andada boldia ja Aller boldia. Käytin vahvoja kirjasintyyppisiä koska ne ovat näkyvämpiä. Ensimmäisessä vaihtoehdossa käytin varjostusta tehostekeinona. Käytin otsikkojen taitossa keskitettyä taittoa

sekä oikeaa liehua. Käytin otsikoissa punaista, koska värikontrasti leipätekstiin nähden on näkyvämpi.

Ingresseissä käytin kirjasintyyppinä Verdana italic, Andada regularia ja Aller lightia. Pistekokoina käytin 10 ja 12. Rivivälin pidin samana kuin rivirekisterin. Yritin tehdä ingresseistä suurikokoisia ja kevyitä. Taittoina käytin keskitettyä liehua ja tasapalstaa.

Väliotsikot artikkeleihin tein käyttäen kirjasintyyppinä Verdana boldia, Andada boldia ja Aller boldia. Käytin väliotsikoissa vahvuus-, sekä muotokontrastia. Väliotsikoiden pistekokoina käytin 10, 10 ja 9 pisteen kokoa. Taitoissa käytin samoja tasauksia kuin leipätekstissä. Väliotsikot on punaisella, paitsi toinen vaihtoehto. Väliotsikot palstoissa oli Verdana boldilla, Signika negative boldilla ja Gentium basic boldilla. Käytin väliotsikoiden periaatteena koko- ja vahvuuskontrastia. Kaikkien väliotsikoiden koko oli yli 12 pistettä. Suomenkieliset väliotsikot oli punaisella, ruotsinkieliset sinisellä. Ensimmäisessä vaihtoehdossa käytin keskitettyä taittoa, muissa käytin samaa kuin leipäteksteissä.

Kuvat suunnittelin ensimmäiseen artikkelivaihtoehtoon siten, että ne sijoitellaan ympäri taittoa, siten että kuvien väliin jää reunat ja kuvien välille muodostuu kontrasti. Kuvat rajautuvat pysty- ja vaakalinjoihin taittopohjassa. Ensimmäisessä palstavaihtoehdossa kuvat sijoittuvat vasemmalle aukeamalle. Toiseen artikkelivaihtoehtoon sijoittelin kuvat alas, koska alhaalla on raskain paikka aukeamalla. Kuvat sijoitetaan vierekkäin ja ne ovat lähes samanarvoiset, muodostaen yhtenäisen pinnan. Toisessa palstavaihtoehdossa kuvat sijoittuvat ylhäälle, jossa ne näkyvät parhaiten ja kuvat ovat lähes saman arvoiset. Kuvat rajautuvat linjojen mukaan. Kolmas artikkelivaihtoehto sisältää vapaan kuvasijoittelun, jotta taitto olisi vapaampaa. Samoin palstavaihtoehdon taitto on vapaa. Kuvat linjataan taiton linjojen mukaan.

Kuvatekstit ovat sisäsivujen tärkeimpiä sanoja, kertoo Rantanen (2007, 126), koska niiden tehtävänä on selittää kuvia, joihin selailijan silmä ajautuu ensimmäisenä. Hänen mukaansa kuvat ovat nopeita ja herättävät lukijan uteliaisuuden, ja lukija haluaa kuvalle selityksen. Kuvatekstit ovat tavallaan hitaita tekstejä, koska niitä joudutaan lukemaan kuin leipätekstiä, mutta Rantanen laskee ne nopeiksi teks-

teiksi, koska ne ovat yhteydessä kuviin. Hänen mukaansa kuvatekstin sijoitus on tärkeä, koska lukijan tulee tietää, mikä teksti on yhteydessä mihin kuvaan. Rantanen (2007, 127) on sitä mieltä, että kuvan yläpuolelle kuvatekstiä ei ole sopiva laittaa, ellei ole pakko. Hän ajattelee, että kuvatekstin paras paikka on kuvan alla, koska lukijat ovat tottuneet siihen. Hänestä kuvatekstin voi sijoittaa myös kuvan oikeaan reunaan ja hänestä kuvan sivun ja tekstin tulee olla linjassa toisiinsa. Rantanen toteaa, että kuvatekstit on parasta laittaa kuvan yhteyteen, ja kuvat on syytä numeroida, jotta ne yhdistyvät oikeaan kuvaan.

Suunnittelin kuvatekstejä erilaisiksi ja mietin niiden sijainteja. Yhdessä taittopohjassa kuvatekstit sijaitsevat kuvien päällä. Yhdessä vaihtoehdossa kuvatekstit ovat sisäreunassa. Yhdessä taittopohjassa kuvat taas sijaitsevat sisimmällä kolumnilla. Kuvatekstit suunnittelin siten, että ensimmäisessä vaihtoehdossa kuvatekstit sijoituvat taittopohjan sisäreunalle ja linjautuvat ylös. Kirjasintyyppinä käytän Verdana regularia ja pistekokona kahdeksan, jotta kuvateksti erottautuisi. Riviväli on niissä 10 ja lisäksi ne ovat numeroitu. Numerot ovat 2 rivin korkuisia, upotettuja ja punaisia. Numerot ovat myös kuvan päällä ylhäällä vasemmalla. Toisessa vaihtoehdossa kuvatekstit ovat kuvien päällä. Kirjasintyyppinä käytin Signika negative lightia, jonka pistekoko on 9 ja riviväli on 12. Kirjainväli on -20. Kuvatekstissä on myös upotettu punainen teräväkulmainen laatikko alussa, joka on vahvistettu. Laatikon sisäinen numero on valkoisella ja keskitetty. Kuvatekstit ovat ylhäällä vasemmalla kuvassa. Kolmannessa vaihtoehdossa kuvatekstit ovat sisimmällä kolumnilla. Kirjasintyyppinä on käytössä Gentium basic regular, jotka ovat 9 pisteen kokoisena ja -10 kirjainvälillä. Kuvateksteissä on myös punaiset, pyöreäkulmaiset laatikot. Laatikoissa on kirjasintyyppinä Aller bold 14 pisteen kokoisena. Numerot ovat valkoisia ja keskitettyjä. Numerolaatikko sijoittautuu kuvan päälle alhaalle vasemmalla.

Tein artikkeleihin myös erilaiset avustavat elementit, jotka helpottavat lukemista. Suunnittelin jokaiseen artikkeliin erilaiset nuolet, jotka tulevat aukeaman loppuun kun teksti jatkuu seuraavalla aukeamalla. Nuolella opastetaan lukijaa jatkamaan. Toiseen ja kolmanteen palstavaihtoehtoon tein värikkään laatikot, joiden on tarkoitus helpottaa lukemista ja erottua tekstimassasta. En suunnitellut artikkeli- tai pals-

tavaihtoehtoihin nostoja, laatikkojuttuja tai lähdetietoja kolmeen vaihtoehtoon koska olin keskittynyt leipätekstin typografiaan.

Kuva 4. Kokeilin kansiin erilaisia kuvanrajauskeinoja ja kokeilin kansiotsikkoihin eri kirjaintyyppejä.
(Jari Riihimäki, 2013.)

Kansivaihtoehdoksi suunnittelin kolme erilaista (kuva 4). Lisäsin kansien oikeaan reunaan Suomen Punaisen Ristin logon, jotta lehdestä näkyisi paremmin, että se on Suomen Punaisen Ristin jäsenlehti ja yhteisölehti. Pidin Avun Maailman logon samana, jotta lukijat tunnistavat kannesta, että kyseessä on sama lehti. Koska lehteä ei löydy lehtihyllyistä, se kilpailee eri tavalla muiden lehtien kanssa.

Typografioina käytin Verdanaa, Signika negativea, Gentium basicia, Andadaa sekä Alleria. Ensimmäisessä vaihtoehdossa käytin Gentium basicia teksteissä ja numeroissa käytin samaa kirjasintyyppiä vahvistettuna ja värikkäinä. Kirjasinkokoina käytin 16 pisteen kokoa lähes kaikissa teksteissä, ja kaikki tekstit liehuvat oikealle. Valitsin 16 pisteen koon ja oikean liehun, jotta teksti näyttäisi siistiltä. Numerot ovat 18 pisteen kokoisena, ja muut tekstit taas ovat 20, 24 ja 36 pisteen kokoisina, jotta saisin vaihtelua kansitekstien huomioarvoihin. Linjasin tekstit kuvan rajauksien mukaan, jotta saisin integroitua tekstiä ja kuvaa paremmin. Suomen Punaisen Ristin logo on suurempana reunassa, jotta lehti olisi tunnistettavampi Suomen Punaisen Ristin lehdeksi.

Toisessa kansivaihtoehdossa kokeilin Signika negativen eri leikkauksia. Kirjasintyyppin kokona käytin 14 pistettä, koska kirjasintyyppi on näkyvä pienemmässä koossa. Muina kirjasintyyppin kokoina käytän 18, 20, 30 ja 36 pistekokoja. Korostin sivunumeroita värillä ja vahvuudella. Suomen Punaisen Ristin logoa käytin pienimpänä, jotta kuva näkyisi paremmin. Käytin hyväkseni vastavärejä. Pidin rivivälit hyvin pieninä.

Kolmannessa kannessa käytin Verdanan eri leikkauksia. Valitsin 16 pisteen koon vakiona, koska se on näkyvä. Kokeilin otsikoissa keskitettyä taittoa. Muut tekstit taas ovat 14, 18, 20 ja 29 pisteen kokoisia. Kansien numerot pidän värikkäänä ja vahvistettuna, samoin kuin huomiotekstit. Yritin saada kokokontrastilla huomioarvoa. Linjasin tekstit kuvan rajauksien mukaan, jotta saisin integroitua tekstiä ja kuvaa paremmin. Suomen Punaisen Ristin logoa käytin hieman pienempänä kuin ensimmäisessä vaihtoehdossa vaihtelun ja kokeilun vuoksi.

Lasse Rantasen (2007, 85-89) mukaan kansi on lehden tärkein sivu, ja sillä kiinnitetään lukijan huomio. Sen avulla lukija päättää lehden sisällöstä. Hän kertoo, kuinka nykyään lehdet ovat toistensa näköisiä, eikä kansia erota toisistaan. Pienen

muutoksen avulla kannesta saa omaperäisen, toteaa Rantanen. Hän korostaa, kuinka lehden logo ei koskaan voi olla niin omaperäinen, että se vetoaa lukijaan heti muiden joukosta. Hän huomauttaa, että kansi on lehden myyntisivu, kasvot, opastintaulu, ja tyylinäyte ja siten sen tärkeys on kaikkein korkein. Yritän saada kanteen omaperäisyyttä kansien kuvien avulla. Pienellä muutoksella kansikuviin voin saada kannesta houkuttelevan.

Hyvä kansi on tunnistettava, selkeä, tunteisiin vetoava, uteliaisuuteen vetoava ja lupauksia antava, korostaa Rantanen (2007 93-96). Hänen mukaansa tunnistettava kansi on omintakeinen, ja oma tyyli ei saa toistua formaatiksi. Selkeä kansi taas on helppolukuinen ja erottuu joukosta kun taas tunteisiin vetoava kansi houkuttelee lukijoita pysäyttävällä kuvalla ja tekstin yhteisvoimalla, kertoo Rantanen. Hänestä uteliaisuuteen vetoava kansi herättää lukijoissa kysymyksiä ja koukuttaa lukijan katsomaan lehteä tarkemmin. Hänestä lupauksia herättävä kansi tarkoittaa sitä, että kaikki kannessa olevat asiat vastaavat lehden sisältöä.

Muokkasin kansikuvaa kolmella eri tavalla. Ensimmäisessä vaihtoehdossa kansi on rajattu suuren ristin muotoon. Ehdotus tuli fokusryhmä-workshopissa esillä. Toisessa vaihtoehdossa kuva on syväty, ja tausta on korvattu punaisella taustalla, missä on ristejä. Yritin taustalla saada lehden muistuttamaan Suomen Punaisen Ristin lehteä enemmän. Kolmannessa ja viimeisessä vaihtoehdossa kuvaa reunustaa rosoreuna. Rosolla reunalla yritin tuoda kuvaan kiinnostavuutta.

Pääkuvan tulisi yhdistyä tekstiin helposti. Lukija odottaa, että pääkuvaan liittyy hallitseva otsikko. Syväty kuva toimii hyvin, jos kuvan taustalla ei ole merkitystä. Taustan poistamisella saadaan myös enemmän tilaa teksteille, ja ne on helpompi sommitella. Se myös selkeyttää kantta. Kannessa kannattaa käyttää hallittua värimaailmaa sillä liiallinen värinkäyttö tekee kannesta sekavan ja hukuttaa kannen muiden sekaan. (Rantanen 2007, 97.)

4.1.2 Asiakkaan välipalaute

Asiakkaan kanssa käytiin palautekeskustelu puhelimitse 24.03.2015. Palautekeskustelussa käytiin läpi kuutta eri taittovaihtoehtoa artikkeleista ja palstoista (liite 2).

Lisäksi käytiin läpi kansivaihtoehtoja. Palautetta käytiin läpi myös sähköpostin kautta.

Puhelun kautta kävi ilmi, että Suomen Punaisen Ristin risti on turvattu kansainvälinen suojamerkki ja Suomen Punaisen Ristin käyttö pelkkänä ristinä on rajattu vain muutamaan erikoistarkoitukseen. Suomen Punainen Risti Lahon mukaan on yksi harvoista merkeistä, joka on suojattu lailla. Tämän vuoksi kansivaihtoehtoja yksi ja kaksi ei voida käyttää kuvien kanssa sellaisenaan. Hänen mukaansa ensimmäinen vaihtoehto ei ole lain vastainen, mutta Suomen Punainen Risti välttelee ristillä ”kikkailua”, koska he itse vahtivat muiden ristin käyttöä tarkasti. Kolmas vaihtoehto oli hänen mielestään raikas ja oikein hyvä. Hänestä logo oikeassa alakulmassa on hyvä idea.

Artikkeleista hän oli sitä mieltä, että osa oli ilmavia ja helppolukuisia, osassa taas juoksevuuden takia oli vaikeuksia lukea tekstiä. Kuvien ja tekstin menemistä taitteeseen tulisi miettiä erikseen, miten kuva käyttäytyy taitteessa ja mitä katkeutuu, kun kuva menee taitteeseen asti.

Hänestä neljäs ja viides vaihtoehto olivat parhaimmat, sillä niissä on hyvä ja symmetrinen kokonaisuus sekä ryhdikkyyttä. Huonoimmat vaihtoehdot olivat toinen ja kuudes, sillä vaikka taitot olivat hänen mielestään ilmavia ja tasapainoisia, tekstille jää varsin vähän tilaa. Ensimmäisessä vaihtoehdossa hänen mielestään oli ihan hyvä taitto, mutta taitteesta saattaa koitua ongelmia. Hänestä myös tekstin juokseminen vasemmasta alakulmasta oikean sivun yläkulmaan kuvien ja kuvatekstien yli saattaa vaikeuttaa lukemista. Kolmas vaihtoehto oli hänen mielestään aika hyvä kokonaisuus.

Palstoista hän oli sitä mieltä, että niiden tulisi olla selkeämmät ja niissä tulisi ottaa huomioon se, että ne koostuvat pikku-uutisista ja kommenteista, jolloin on tärkeää, että osiot erottuvat. Hänestä Ristiin-Rastiin palstavinjetin tulisi olla suurempi, jotta lukijat hoksaisivat, että kyseessä on palsta. Hänestä palstoissa oli paljon tekstiä, ja juttujen otsikot olivat hieman liian huomaamattomia. Värikkäät tekstilaatikat toimivat hänen mielestään hyvin ja parantavat luettavuutta.

Ilmettä jatketaan ottamalla huomioon asiakkaan palaute, kehittämällä ilmeikäsi kirjaa eteenpäin, samalla kun taittoja kehitellään eteenpäin samanaikaisesti. Otan

huomioon myös ulkopuolisia palautteita, mutta ne eivät ole pääpainona. Yhdistän ideoita ja kehitän niitä eteenpäin.

4.1.3 Valinnat asiakkaan palautteen pohjalta

Valitsin jatkokehittelyyn yhden artikkelipohjan ja palstapohjan sekä yhden kansiehdotuksen. Valitsin ne sillä perusteella, mitä taittopohjaa voin käyttää kaikista laajimmin. Artikkelipohjista valitsin neljännen ja viidennen vaihtoehdon päätoimittajan mielipiteen ja palautteen mukaan.

Minun tulee huomioida taiton vaihtelevuutta ja dramaturgista kaarta, koska taitois- ta tuli liian samankaltaisia, eikä niissä ole tarpeeksi kontrastia. Keskityin taittoeh- dotuksissani typografisiin taittoihin. Kokeilen käyttää useampaa kuvaa ja pienem- pänä kuin alkuperäisessä artikkelissa, jotta aukeamien vaihtelevuus näkyy pa- remmin ja aukeamista näkyy selkeämmin, kuinka kuvien käyttö toimii kun kuvia on useampi.

4.2 Jatkokehittely

Jatkoin ilmeen kehittelyä keskittymällä yhden ilmeen kehittelyyn. Kehitin valitse- maani ideaa eteenpäin tekemällä siihen muokkauksia ja lopuksi keräsin palautetta asiakkaalta.

4.2.1 Ilmeen jatkokehittely

Muokkasin taittopohjia siten, että niitä voi käyttää monipuolisemmin. Artikkelin tait- topohjan mitat muutin siten, että yläreuna on 8 millimetriä, alareuna on 20 millimet- riä, ulkoreuna on 20 millimetriä ja sisäreuna on 10 millimetriä. Muutin palstoja si- ten, että niitä on kahdeksan, jotta saan luotua artikkeleihin useampia palstaleveyk- siä ja saan vaihtelevuutta artikkeleihin. Palstan taittopohjan säilytin nelipalstaise- na. Muutin palstapohjan mittoja siten, että pohjassa sivut ovat enemmän erillään

toisistaan. Palstapohjan yläreuna on saman kokoinen kuin artikkelipohjassa. Alareuna on 26 millimetriä, sisäreuna on 20 millimetriä ja ulkoreuna on 8 millimetriä.

Sivunumeron tyyliksi valitsin punaisen pyöreäkulmaisen laatikon, jotta taittoon muodostuisi kontrastia. Laatikon sisällä oleva numero on valkoisella Signika negatiivisen vahvalla leikkauksella kymmenen pistekoon kokoisena keskitettynä. Avun Maailma –teksti on 4,5 millimetriä korkea. Palstapohjassa on palstavinjetti, joka on 17 millimetriä korkea punainen nauha. Vinjetin päällä on Gentium basicin vahvalla leikkauksella 16 pisteen kokoisena palstan aihe ja 14 pisteen kokoisena tavallisella leikkauksella teksti ”Avun maailma näköislehtenä verkossa: lehtiluukku.fi >Avun Maailma”.

Jotta saisin ilmeuudistukseen lisää vaihtelua ja kontrastia, tutustuin tarkemmin Lasse Rantasen (2007, 77) osioon kontrastista. Rantanen tietää, että kontrastihaitaria, eli lehdessä esiintyvää kontrastia, kannattaa venyttää koon, muodon, valöörin, tilan, värin ja rytmin eri suhteilla. Hänen mukaansa näitä kontrasteja ovat esimerkiksi suuri-pieni, pyöreä-kulmikas, tumma-vaalea, tyhjä-täysi, kylmä-lämmin sekä tasainen-vaihteleva. Hän kertoo, kuinka vastakohtaisuuksien avulla saadaan visuaalista hierarkiaa, eli tärkeysjärjestystä, ja lukijan mielenkiinto säilyy. Hänestä Kontrastin avulla korostetaan äänekkäitä sekä hiljaisia asioita.

Punainen Risti valtasi Porin

Suomen Punainen Risti pani parastaan SuomiAreenassa heinäkuussa.

TEKSTI: KIMMO HOLOPAINEN

Kahdeksatta kertaa Porin Järjestien aikaan järjestetty SuomiAreena on kasvanut Suomessa vertaansa vaille olevalle yhteiskunnalliseksi kesäpäiväkahvilaiksi. Rima olikin asetettu korkealle, kun Punainen Risti toimi ensimmäistä kertaa tapahtuman päätyöntekijäkumppanina.

Porilaiset saivat hämmästeltyään jo viimeiseltä SuomiAreena-viikolta 15.-16.7. edeltävänä sunnuntaina, kun Lisäntorin alle sijoittettiin Punaisen Ristin pakolais- ja evakointitelttiä.

Lähes sadan teltan lairi huoltoliikkeen nousi torille talkoovoimoin muutaman päivän - ja sen jälkeen valtava hallitettiin yleistapahtuma

maahan laittalle.

Samaan arvioon päätti parin telttävän jälkeen Marja Kaupela Punaisen Ristin Länsi-Helsingin osastosta.

- Retkellen itsekin paljon, ja siihen verrattuna täällä on suorastaan herraskalut olt. Liikenteen melua kuuluu vähän, mutta ei se ainakaan minun yhäntäni ole häirinnyt, Lisäntorin huoltajajoukossa vapaaehtoisena ahdantun Korpela juttoi.

Semillä leijalla oli naapuriteltassa asunut Kari Nieminen Radion osastosta.

- Kokemus on ollut todella positiivinen, en jättäisi väliin mistään hienoutta. Yhtenä yönä teltassa oli pikkuksen kylmä, mutta se hoiti pistäessä pikkuhousun villapaitaa ja pitkä alushousua, tuomasi Nieminen, jolla oli matkaseurustaan koko perhe: vaimo Tarja Tiitta-Nieminen, tämän poika Jasse Viikmä, 17, sekä oma tytär Saana Nieminen, 19.

EVAKUOINTISAIRAALA VETONAULANA

Porin Kauppatorilla esillä oli käytännössä koko Punaisen Ristin kotimainen toiminta: ensiapu-toiminta, ystävällöiminta, nuorisotoiminta, maahanmuuttaja- ja pakolais-toiminta, Vertapalvelu, Koti... Kansainvälistä avustustoimintaa Keskuksella edustivat Punaisen Ristin kenttänsairaalasto sekä näyttelyn todellisen vetonaula, telttariivittöön päähän pystytetty kokonainen evakointisairaala.

Evakointisairaala on Suomen Punaisen Ristin kansainvälinen avustustoiminnan osuus, jonka suunnittelun juuret juontavat vuoden 2004 Kaakkois-Aasian tsunamin.

- Kun jotain vastaava tapahtuu, evakointisairaala lähetetään katastrofialueelle huolehtimaan ensisijaisesti suomalaisista ja muista EU-kansalaisista. Ajatuksena on nimenomaan hoitaa potilait matkustuslupattomien, jotta heidät voidaan kuljettaa kotimaahan saamaan jatkohoitoa, avustustyöntekijä Hannele Tevela kertoi sairaalasta hämmästellessä vierailijalle.

Samalla selväsi, että neijä tonnia painava sairaala saadaan Punaisen Ristin logistiikkakeskuksesta Tampereella lentokentälle muutamassa tunnissa. Kohteessa se on käyttökunnossa kolmessa tunnissa.

- Evakointisairaala on niin uusi,

6. Nuorten roolipelaajat osallistujat saivat pakolais telttiin hyödyllisiä pakolais telttiin.

7. Punainen Risti kansainvälinen kumppanin päätyöntekijä Yvonne O'Connell (vas.), Suomen Punaisen Ristin päätyöntekijä Erkki Liikonen, liika telttariivittöön ja Erkki Tuomioja keskustelivat tuomari telttiin.

8. Punainen Risti vapaaehtoiset avustustyöntekijät pystyttivät Lisäntorin pakolais telttiin parina päivää si lähes sata majat telttiin.

9. Punainen Risti toiminta esillä Kauppatorilla koko lauantaina. Kotiin välittömästi lähtevät kiviä. Avustustyöntekijät

10. Naisten osaston vapaaehtoiset keräsi kiviä kiviä kiviä Kauppatorilla omatoimisesti varustautumisen Vuokko Kuvalla ja Anitta Virtasella kottiväri kumissa.

2 avun maailma hjälpens värld 3/2013

© SPR Häme

Kuva 5. Valitsin vaihtoehdoista yhden, jossa typografiana käytetään Signika negativea.

(Jussi Partanen, Kimmo Holopainen, 2013.)

Leipätekstiksi artikkeliin valitsin Signika negative regularin (kuva 5), koska halusin taiton eroavan hieman Suomen Punaisen Ristin taitosta, luoden lehdelle oman ilmeen Suomen Punaisen Ristin ilmeestä. Pistekokona käytin kahdeksan, jotta teksti olisi luettavan kokoista. Riviväliksi käytin 12, koska käytin rivirekisteriä apunani. Valitsin taitoksi tasapalstan oikealla liehulla, koska tavutus. Leipätekstissä on myös 5 mm sisennys kappaleiden alussa. Käytin leipätekstissä myös anfangia, joka on kirjasintyyppiltään Gentium basic bold. Valitsin kirjasintyyppin kontrastisyydestä.

Lisäksi anfangi on punainen ja kolme riviä korkea. Anfangi sijoitetaan artikkelin alkuun.

Tein kaksi väliotsikkovaihtoehtoa, suuren ja pienen. Suurempi vaihtoehto on Signika negative lightilla ja 12 pisteen koolla. Kirjainväli on 19 pisteellä. Leipätekstin alun ja väliotsikon välillä on 2 riviä väliä. Pienempi vaihtoehto on Signika negative semiboldilla. Pistekoko on yhdeksän, jotta teksti olisi pienempää. Kirjainväli on -25, jotta teksti olisi tiiviimpää. Väliotsikon ja leipätekstin välissä on yksi rivi. Käytin molemmissa väliotsikkovaihtoehtoissa versaalia, ne ovat tasapalstassa, tavutettuja ja väriltään ne ovat punaisia.

Tein otsikkovaihtoehdot käyttäen Gentium basicin vahvaa leikkausta ja pariin vaihtoehtoon kokeilin Verdanan vahvempaa leikkausta. Käytin eri väri vaihtoehtoja kokeillakseni, mikä toimii parhaiten. Kokeilin otsikoissa tasapalstaa että oikeaa liehua.

Ingresseissä päätin käyttää Signika negative lightia 14 pisteen koossa, koska se on kevyen ja ilmavan oloinen. Ingressi ei ole rivirekisterissä ja riviväli on 14, joten ingressi vie isomman tilan. Käytän ingressissä oikeaa liehua, joten se eroaa leipätekstistä taitoltaan.

Tein artikkelien nostot Gentium basic italicilla käyttäen. Tein nostoista suuremmat, pistekokona käyttäen 14 pistettä. Käytin nostossa anfangia, joka on upotettu ja kaksi riviä korkea. Noston taittona on tasapalsta. Nostojen alla käytetään näkymättömiä laatikkoja jotka ovat leveydeltään joko 56,25 mm tai 107,5 mm. Laatikkojen korkeus on vapaa mutta noston tekstin ja laatikon kokoerona on yksi rivi sekä ylhäällä että alhaalla. Näkymättömät laatikot sijoitetaan sinisten apuviivojen ja pystylinjojen mukaan.

Laatikkojuttuihin käytin leipätekstistä kevyempää leikkausta. Teksti on valkoisella. Lisäksi sijoitin laatikkojutun alle punaisen laatikon, jonka leveys on 76,7 mm tai 51 mm. Korkeus on vapaa laatikossa. Laatikkojuttu sijoitetaan ja linjataan alas.

Artikkelien tekijätiedot päätin merkitä Signika negative lightilla, jotta ne olisivat kevyempiä kuin leipäteksti Pistekokona käytin 9 pisteen kokoa, jotta tekijätiedot olisivat suuret ja kevyet, samoin kuin ingressissä. Kirjainväli on tiiviimpi. Tekijätiedo-

sa on käytössä tasapalsta oikealla liehulla. Tekijätiedot ovat versaalilla, jotta ne erottuisivat tekstimassasta. En suunnitellut taittoon lähdetietoja, koska esimerkeissäni ei ollut käytetty lähdetietoja.

Artikkelien kuvateksteihin valitsin kirjasintyypiksi Gentium basic regularin, jotta leipätekstin ja kuvatekstin välillä olisi muotokontrastia. Valitsin pistekooksi kahdeksan, jotta kuvateksti olisi näkyvä. Tavutuksena käytin oikeaa tasapalstaa oikealla liehulla. Kuvatekstit sijaitsevat sisäreunassa kahden palstan leveänä. Kuvateksteissä numerointi on punaisella pyöreäkulmainen laatikolla, joka on 8 millimetrin kokoinen. Valitsin pyöreäkulmaisen laatikon, jotta taittoon tulisi muotokontrastia kuvatekstien ja kuvien välille, sillä kuvat ovat teräväkulmaisia. Numerolaatikko on kuvatekstiin upotettu. Numerolaatikon kirjasintyyppi on Gentium basic bold, 14pisteen kokoisena. Riviväli on sama kuin rivirekisterissä. Numeron väri on valkoinen ja se on keskitetty. Numerolaatikko sijaitsee kuvien alakulmassa ja rajautuu pystylinjojen mukaan.

Avustaviksi elementeiksi artikkeleihin valitsin paksun, 2,5 mm korkean ja 2,5 mm leveän punaisen nuolen, jotta käytetään aukeaman lopussa kun teksti jatkuu seuraavalla aukeamalla. Tekstin lopussa käytetään 2,5 mm korkeaa ja 2,5 mm leveää neliötä, joka sijoitetaan samalle riville kuin viimeinen leipätekstin rivi. Neliö kuvastaa artikkelin loppua.

Taiton kontrasti on tärkeä Rantasen (2007, 164) mukaan, sillä asiayksiköiden on hyvä olla omannäköisiä. Hänen mukaan jos asioita vertaillaan artikkelissa, tulisi niiden olla visuaalisesti tasavertaisia. Hän mainitsee, jos artikkeli on muistokirjoitus, kuvat voivat olla mustavalkoisia. Hän lisää, että voimakkaaseen visuaaliseen aiheeseen taas ei tarvitse kirjoittaa pitkiä tekstejä tai päinvastoin. Rantasen kontrastihaitari sisältää koon, esitystavan, sijoittelun, suunnan, rytmin, värikyyden, tilan ja muodon. Käytän hyväksi kontrastihaitaria laajemmin, jotta saan vaihtelua ja eloisuutta taittoihini.

Rantanen (2007, 162) kertoo, kuinka taittokaava on taiton malli, jossa kuvataan, avataan tai muuten selvennetään mallia. Hänen mukaansa käyttämällä mahdollisimman monipuolisia erilaisia taittokaavoja, saadaan moni-ilmeinen julkaisu. Rantanen kertoo, kuinka taiton kaavan mallit voivat perustua suuntaan, muotoon,

sommitteluun tai liikkeeseen. Rantasen mukaan taitot voivat olla vaaka- tai pystysuuntaisia, säännöllisiä, epäsäännöllisiä, vapaita, toistuvia ja uniikkeja sekä tasapainoisia ja pysähtyneitä, aktiivisia ja liikkuvia, toistuvia ja vaihtelevia tai toistuvia ja säännöllisiä. Teen erilaisia taittoja, jotka perustuvat pystyyn, vaakaan, säännölliseen, toistuvaan ja vapaaseen liikkeeseen.

Ristiin Rastiin Avun maailma näköislehtenä verkossa: lehtiluukku.fi >Avun Maailma

MUISTA NENÄPÄIVÄ 8.11.J

Suomen Punaisen Ristin on tultaan tapaan mukana syksyn huvittavimmissa avustajaperheissä illoissa, jolla kerätään varoja maailman lasten auttamiseksi. Punaisen Ristin osana Nenäpäivän tuotosta käytetään terveysohjelman Sierra Leonassa Afrikassa.

Lue lisää osoitteesta www.nenapivat.fi

Rap-Mummo Eila kutsuu Kiitosgaa- laan

→ Punaisen Ristin vuosi 2013 lupautuu vapaehtoisten Kiitosgalaan Hämeenlinnan Verkatehtaassa 7. joulukuuta. Ilkosta ohjelmaa tähdittävät Anna Pua ja Eila Nevanranta, joka tunnetaan paremmin tahdittajanimillään Rap-Mummo Eila tai Rööperi rap-mummo.

Osuuspaas esitettiin Seniorivuoden Kiitosgalaan eläköiden välikokouksella, sillä Nevanranta jos kuka on loistava esimerkki siitä, miten vanhemmallakin iällä heittäytytään rohkeasti uuteen.

- Olen aina valmis kokeilemaan uusia asioita, kunhan niihin ei tarvita kovin paljon fyysikkäis - tuo lauto on mennyt aika huonoksi, Nevanranta, 77, nauraa.

Lähellä rap-mummon sydäntä on myös vapaehtoistyö. Nevanranta teki vuosia omaehtoista avustustyötä itärajan takana yhdessä paikallisten ystäviensä kanssa.

- Ensimmäisen kerran kävin Venäjällä jo Neuvostoliiton aikana, sen jälkeen reissuja kertyi kolmisenkymmentä. Vietin siinä tavaraa, mistä kaikin olevan tarve. Vaatteita ja kenkiä, korvan vietiin pyöräilyllä ja toisen kerran yhdelle pikku tytölle fillari. Alkuaikoina jaettiin ruokakasseja.

- Katkii toisten palvelaminen ja auttaminen antaa tekijälleen enemmän kuin autettavalle. Vaikka säisi toisen miten onnelliseksi, itse saa vielä enemmän, Nevanranta tietää.

Mutta se rap-musiikki. Miten ilmeessä työturansa antiikkis- ja kultasepäntiikkeitä tehnyt Nevanranta päätyi eläkeläisenä uudelle uralle räppäriksi?

Räppien konemaikkitaustat ovat taustaja Tette Rautalaisen ja muorten henkilöilämaustikoiden työtä. Koska rapin lauluaan Nevanrannan teksteistä innoittunut Rautalaisen on myös tuottanut Rap-Mummon esikokosalbumin Skoolhoosi.

- Nyt on viljelty, että pitäisi tehdä toisen levy, mutta suuren työn takana ne räpät ovat. Voit väkertää viikkoa yhden sanoituksen

"Räppään asioista, joita pidän tärkeinä. Suvaitsevaisuudesta, rasismia ja syrjintää vastaan, kehotan huomioimaan yksinäisiä vanhuksia."

- Olen aina pitänyt rytmikkäistä musiikeista. Kunlin räppäri radosta joskus 80-luvulla, ja se löysi heti täysillä. Ajattelin jo silloin, että siinä voisi haakea tapa saada sanomansa kerrotta.

Ja kuntaa Rap-mummo myös ottas. Ensimmäinen räppi syntyi joitakin vuosia sitten Nevan-rannan tukeksuttua lähipuolensa soittamiseen ja se esitettiin Eymmenen uutisten loppuohjelmaksi.

- Räppään asioista joita pidän tärkeinä. Suvaitsevaisuudesta, rasismia ja syrjintää vastaan, kehotan huomioimaan yksinäisiä vanhuksia, Nevanranta kertoo.

KANSA, ja toiset koki viikkoa menee tuokosen ulkoa opettelemiseen. Lohdutan itsekin sillä, että se on varmaan hyväksi vanhan filmisen muistille.

KIMMO HOLOPAINEN

Word up! Lisää tietoa Punaisen Ristin Kiitosgalaan ohjelmasta ja osallistumisesta löytyy Red-Net-vapaehtoisverkosta osoitteesta rednet.punainenristi.fi/ kiitosgala.fi. Terveisiä mukana!

LIKKUVA VERPÄLVELU KORVAA TOIMIPISTETÄ

Punaisen Ristin Verpälvelu sukse kahdeksan ppyyviä verpälvelutoimintaan. Hämeenlinnan, Joutsalan, Kokkolan, Lappeenrantaan, Mikkelin, Porin, Rovaniemen ja Vaasan toimipisteet korvataan säännöllisin väliajoin järjestettävillä Liikkuvan Verpälvelun verkkovuorotteluaksoilla vielä tänä vuonna aikana.

Muutosten lausalla on toimintaan

Kuva 6. Yritin miettiä kontrastin keinoja, jolla palstoissa erottuisi jutut toisistaan.

Palstojen leipätekstinä on Gentium basicin tavallinen leikkaus (kuva 6). Valitsin kirjaintyyppin siksi, että palsta ja artikkeli erottuisivat toisistaan. Valitsin pistekooksi seitsemän, joka on tarpeeksi pientä, mutta luettavaa. Palstoissa käytän vapaampaa, oikeaa liehua, verrattuna artikkelien leipätekstiin. Leipätekstien lopussa oleva kappalepäättävä käytetään suurempaa, kurssiivia leikkausta.

Otsikoissa käytin suurta ja pientä otsikkotyylillä. Suuri otsikkotyylillä on tarkoitettu tavallisten leipätekstien otsikkoihin ja pieni otsikkotyylillä on tarkoitettu laatikkojuttuihin. Suurella otsikkotyylillä on käytössä vahva leikkaus 16 pisteen koossa, jotta otsi-

kot ovat näkyviä. Riviväli on 14 pistettä, eikä otsikkoa ole rekisteröity rivirekisteriin. Otsikot ovat värikkäitä. Pieni otsikkotyylissä on käytössä Signika negativen tavallinen leikkaus 12 pisteen koossa. Taitossa on käytetty tasapalstaa oikealla liehulla. Se on rekisteröity rivirekisteriin ja otsikon ja leipätekstin välissä on yksi rivi. Otsikko on saman värinen kuin laatikkojutun teksti.

Nostot ovat Signika negativen kevyellä leikkauksella 12 pisteen koolla ja 14 rivivälillä, jotta nostot ovat suuret ja ilmavat. Nostoissa on käytössä tasapalsta oikealla liehulla. Nostot eivät ole rivirekisterissä. Nostojen alle sijoitetaan näkymätön laatikko joka linjataan sinisten apuviivojen mukaan ja pystylinjojen mukaan. Laatikon leveys on 134,25 mm tai 230 mm. Laatikon korkeus on vapaa. Tekstin ja laatikon korkeuserona on kolme riviä molemmissa suunnissa.

Laatikkojutuissa käytin värikkäitä laatikoita, joiden leveydet ovat 52 mm, 103,5 mm tai 207 mm. Korkeus laatikoissa on vapaa, samoin on niiden väri. Tekstit ovat valkoisella tai mustalla, kontrastista riippuen. Tekstin ja laatikon korkeuserona on kaksi riviä molemmissa suunnissa. Tekijätiedot ovat samalla leikkauksella kuin nostot ja kahdeksan pistekoon koolla. Tekijätiedot ovat kevyen oloiset. Taitossa on oikea liehu. Tekijätiedot ovat versaalilla ja siinä on 5 mm sisennys. Tiedot linjataan taittopohjaan alas.

Palstojen alussa käytetään punaista, kahden rivin korkeaa punaista nuolta, joka kertoo siitä, mistä leipäteksti alkaa. Pinnanjakoihin käytetään kahden pisteen viivaa, joka sijoitetaan eri juttujen välille. Viivat ovat värikkäitä. Eri tekstiosioiden välille sijoitetaan vaakaviiva, joka on neljään pisteen paksu ja muodostuu pienistä pystyviivoista.

Päätin, että kuvissa käytetään vapaata taittoa. Kuvat sijaitsevat ympäri taittoa. Kuvien välissä on tyhjää tilaa tai ne sijaitsevat vierekkäin. Kuvien välille muodostuu kontrasti ja kuvat rajautuvat vaak- ja pystylinjoihin. Kuvat voivat ulottua taitteeseen, liepeeseen tai kolumniin.

Kuva 7. Toisissa kansivaihtoehdoissa kokeilin kontrasteja typografisin keinoin. (Jari Riihimäki, 2012.)

Kansissa käytin kuvana kolmannen vaihtoehdon kuvaa, jota asiakas kommentoi edellisessä palautekeskustelussa hyväksi (kuva 7). Kokeilin kannen taitossa erilaisia typografisia keinoja ja sijoitteluja parhaan huomioarvon saavuttamiseksi. Tein kolme uutta vaihtoehtoa, joissa jokaisessa vaihtoehdossa on erilainen typografia ja erilaiset kontrastikeinot. Jokaisessa vaihtoehdossa käytin oikeaa liehua.

Ensimmäisessä kansivaihtoehdossa käytin kirjasintyyppinä Gentium basicia otsikoissa ja Signika negativea huomioteksteissä. Käytin hyväkseni muotokontrastia. Sivunumeroina käytin pyöreäkulmaisia neliöitä, joissa kirjasintyyppinä on Gentium basic 14 pisteen koossa. Muissa teksteissä käytin pistekokoina 16, 18, 24 40 ja 42. Väreinä käytin punaista, sinistä ja violettiä. Käytin logoa hyvin suuren kokoisena. Toisessa kansivaihtoehdossa kirjasintyyppinä käytin Signika negativea, koska groteski on hyvin näkyvä suuren kokoisena. Pistekokoina käytin 12, 14, 18, 20, 30 ja 36. Sivunumerot ovat vahvistettu ja harmaat. Värimaailmana käytin mustaa, harmaata ja punaista. Logoa käytin pienenä. Kolmannessa ja viimeisessä kansivaihtoehdossa otsikkotekstit tein käyttäen kirjasintyyppinä Gentium basicia. Sivunumeroiden korostukseen käytin eri värejä ja vahvuutta. Pistekokoina käytin 14, 18, 22, 24 ja 26. Käytin logoa keskikokoisena.

4.2.2 Asiakkaan palaute

Hannu-Pekka Laihon kanssa käytiin palautekeskustelu puhelimitse 8.04.2015. Palautekeskustelussa käytiin läpi ilmeuudistusta ja viimeisintä ehdotusta kansista, palstasta ja artikkelista (liite 3). Sain palautetta myös sähköpostin kautta.

Laihon mielestään kansien otsikot ovat vähän liian pieniä, kevyitä ja huomaamattomia. Kahdessa ensimmäisessä ehdotuksessa teksti menee hankalasti kasvojen/silmäkulman päälle, mikä tekee tekstistä vaikealukuista ja vaikuttaa häiritsevän kuvan henkilöä. Sivunumeroiden väripohja on hänestä hyvä idea, mutta kansitekstit ovat silloin liian huomaamattomia. Hän toi esiin kysymyksen, kumpi on tärkeämpi, kansiteksti vai sivunumero. Hänen mielestään sivun oikeassa alakulmassa oleva logo ja repäisykulma on pienempänä hieman parempi kuin kovin isona.

Hänestä pitkät aukeamat ovat kaikki aika hyviä, tosin ensimmäinen esimerkki on perinteisin. Hänestä kolmipalstaisuus toimii parhaiten, ja pääaukeaman kuvat antavat ryhtiä, kun taas nelipalstaisuus ja pienet kuvat vaikuttavat hänestä levottomilta. Hänestä yksisivuisista ehdotuksista ensimmäinen eli kolmipalstainen on hänestä paras. Koko sivun yli menevä tekstirivi, eli yhden palstan teksti, on hänestä hankala lukea. Hän huomauttaa, kuinka Punaisella Ristillä on iäkkäitä lukijoita ja leveä teksti voi olla hankalaa hahmottaa. Yhden aukeaman ehdotuksista hän piti ensimmäisestä todella paljon. Hän kertoo, kuinka teksti kuvan päällä toimii hyvin, ja kuinka aukeamassa on hyvä tunnelma ja se tuo vaihtelua artikkeleihin. Hän ehdotti otsikon sijoittelun miettimistä ja kokeilua, missä otsikko toimisi parhaiten. Hän ehdotti Nälkäpäivä-sanan suurentamista, sillä informaatio-arvo sanalle jää pieneksi, ja alueelle jää tyhjää tilaa. Hänestä toinenkin ehdotus on ok. Hänestä valkopohjaiset tekstit aukeamassa rikkovat kuvan ja jutun tunnelman ja tekevät kokonaisuudesta rikkiäisen. Hänestä parasta olisi, kun jutuissa ei ole laatikkoa tekstin alla.

Hän ehdotti palstoille joitain uusia visuaalisia elementtejä, kuten syväyksiä valokuvista tai kuvituskuvia, joilla palstoille tulee elävyyttä. Hänestä osa otsikoista oli hieman liian vaalea. Hän tarjosi esimerkkejä inspiraatioksi palstoihin. Hänestä otsikot ja palstaosiot ovat nyt tarpeeksi suuria. Hän myös mainitsi, kuinka jako on nyt parempi, mutta palsta kaipaa vielä elävyyttä.

Jatkan vaihtoehtojen kehittelyä ottamalla huomioon palautteen. Korjaan ehdotuksia ja karsin tekemiäni esimerkkejä. Tutkin hänen antamansa esimerkkiä, ja kuinka ilme toimii siinä. Karsin väriskaalaa taitoissa, jotta väriharmonia säilyisi ja muokkaan typografiaa hieman, samoin kuin taittoa.

4.2.3 Ilmeen viimeistely

Tein artikkelipohjan ilmeen viimeistelyn siten, että muokkasin nostoja (kuva 8). Muokkasin samalla ingressejä sekä väliotsikkoja. Käytin jokaisessa niistä oikealle liehuvaa palstataittoa, jotta saisin rikottua artikkelitaittojen muotoa ja samankaltaista palstataittoa. Pienensin riviväliä väliotsikon ja alkavan kappaleen välillä, jotta teksti jatkuisi paremmin. Tein myös oman palstavinjetin nälkäpäivälle, Laihon eh-

dotuksen mukaan. Lisäksi muutin otsikkoja suuremmaksi, suurensin riviväliä otsikoissa, jaoin otsikkoja kahdelle riville sekä käytin värikontrastia otsikoissa.

Kuva 8. Muokkasin nostoja ilmavammiksi ja vapaimmiksi. Yritin rikkoa leipätekstin massaa väliotsikoiden avulla.
(Jussi Partanen, 2013.)

Lisäsin palstoihin kuvia, jotta saisin palstoihin eloa ja vaihtelua. Sijoittelin myös juttuja vaihtelevammin, jotta ulkoasu olisi rikkonaisempi ja lukijalle tulisi selväksi, että kyseessä on pikku-uutisten kokoelma, siirsin kuvatekstit kuvien läheisyyteen tai päälle ja otin niistä numerot pois. Tein sisennyksestä myös pienemmän. Tekijän nimen siirsin kolme riviä leipätekstin alapuolelle. Lisäksi käytin vähemmän värejä, jotta väriharmonia säilyisi. Muutin myös jakavien viivojen värit mustiksi. Tummat värit käytin otsikoissa, vaaleat taas erilaisissa pohjissa. En muuttanut ty-pografiaa muutoin palstoissa (kuva 9).

Rap-Mummo Eila kutsuu Kiitosgaa- laan

Punaisen Ristin vuosi 2013
huipputu vapaaehtoisten

Kiitosgaaian Pääseurallman Verkatohtaaaa 7. Joulukuuta. Iloista ohjelmaa tähdittivät Anna Pui ja Eila Nevanranta, joka tunnetaan paremmin taiteilijanimillään Rap-Mummo Eila tai Rööterin rap-mummo.

Ouvempaa esittäjää
Seniorevuoden
Kiitosgaaian
olleetin vafroa
keksii, sillä
Nevanranta jos
kuka on kiitava
esimerkki
sillä, miten
vanhemmallain
sillä
hottäydystään
rohkeasti uutteen.

- Olen aina valmis kolofomaan uusia asioita, kunhan niillä ei tarvita kovin paljon fyysikkää - tuo luoto on mennyt aika laumaksi, Nevanranta, 77, nauraa.

Lähellä rap-mummon sydäntä on myös vapaaehtoisuut. Nevanranta teki vuosia omatoimista avustustyötä läheisten takana yhdessä paikallisten ystäviensä kanssa.

- Ensimmäisen kerran kävin Venäjällä jo Neuvostoliiton aikaan, sen jälkeen rettuja kertyi kolmisenkymmentä. Viettin siinä tavaraa, mistä kukaan ei olevar tarve. Vaastetta ja kunkki, kerran vietin pyöräretkiä ja toisen kerran yhdelle pikkuyhtiölle filiaari. Alkuaikoina jättäiti ruokakassojakin.

- Kaikki toisten palvelimien ja auttamisen antaa tekijälleen enemmän kuin autettavalle. Vaikka saisi toisen nähen onnelliseksi, itse saa vielä enemmän, Nevanranta tietää.

Mutta se rap-maikkii. Miten ihmössä työtanssa antikkii- ja lohtaseipäititöissä tehnyt Nevanranta päätyi eläköläisensä uudelle uralle räppärimä?

- Olen aina pitänyt rytmikkäistä musiikeista. Kunin räppiä radiosta joskus 80-luvulla, ja se kolahti heti täpsillä. Ajattelin jo silloin, että siinä vasta haaska tapa saada sanomansa kerrotua.

Ja karkaa Rap-mummo myös ottaa. Ensimmäinen räppi syntyi joltakin vuotia sitten Nevan-rannan tuokasutus lähipäätönsä setkoon ja se esitettiin Kymmenen uutisten loppukonsernyksessä.

- Räppään asioita joita pidän tärkeinä.

- Pojat ovat vähän opettaneet näitä rap-poseerauksia, Rap-Mummo Eila Nevanranta nauraa.

Suvaitsevuuudesta, rasismia ja syrjintää vastaan, kehotan huomioimaan yksinäisiä vanhukia, Nevanranta kertoo.

Räppien kolmasaikkäitäänat ovat tuottaja Totte Rautalain ja muorten helokäitömsäitöiden työtä, koska-regin kuituaan Nevanrannan tekoletä innostunut Rautalain on myös tuottanut Rap-Mummon esikokeluvain Skolkoost.

- Nyt on väljällä, että pitäisi tehdä toinen levy, mutta saaren tytön takana ne räpöt ovat. Vois väkertää viikkoja yhden saoitukun kanssa, ja toiset kaksi viikkoa mense tuloksen

uusia opettolomiseen. Lohdutan itseini sillä, että se on varmaan hyväksi vanhan ihmisen matulle.

KIMMO HOLOPAINEN

Word up! Lisää tietoa Punaisen Ristin Kiitosgaaian ohjelmasta ja osallistumista löytyy Red-Net-vapaaehtoisverkosta osallittesta ruinet.punainenristi.fi/kiitosgaaia. Tervetuloa mukaan!

Kuva 9. Pidän typografian palstoissa melko samana edellisestä vaiheesta. (Kimmo Holopainen, 2013.)

Kansissa käytin kirjasintyyppinä Signika negativea (kuva 10). Vaihtelin kansien välillä Suomen Punaisen Ristin logoa hieman nähdäkseni, minkä kokoinen logo on paras. Käytin kansissa myös tekemääni nälkäpäivä-palstavinjettiäni. Varmistin myös, että tekstit linjautuvat jokaisessa vaihtoehdossa vasemmalle siten, että tekstiä ei mene hahmon päälle ja pidin kaikissa oikean liehutaiton. Muutin otsikkojen sen mukaan, mikä asia on huomioarvossa. Kuvana käytin rosoreunaista kuvaa Krista Kososesta. Värimaailman säilytin kansissa puna-mustana.

Kuva 10. Mietin kuvatekstien sijoittelua ja tyyliä pienemmällä väriskaalalla. (Jari Riihimäki, 2013.)

Ensimmäisessä ehdotuksessa käytin ohutta Signika negativea. Koska käytin ohutta leikkausta, tein pistekoosta suuret, 22, 24, 26 ja 40. Numerot sijoitin punaisiin pyöreäkulmisiin laatikoihin, jotta ne erottuisivat paremmin. Toisessa ehdotuksessa taas käytin Signika negativen tavallista leikkausta. Pistekokoina käytin 18, 20, 24 ja 40, kokontrastia käyttäen. Sivunumerot laitoin punaisiksi, jotta tekstien välillä olisi värikontrastia. Kolmannessa ehdotuksessa puolilihavaa kokeilin Signika negativea, mutta numeroissa käytin ohutta leikkausta, jotta tekstit olisivat enemmän huomioarvossa. Pistekokoina käytin 18, 20, 24 ja 30. Tekstit säilytin kokonaan mustana, samoin sivunumerot.

Sain 15.04.2015 palautetta viimeistelystä versiosta Hannu Pekka Laiholta puhelimen kautta. Hän keskusteli kanssani viimeisimmistä kansista, viimeisimmistä palstoista, sekä viimeisimmistä artikkeleista (liite 4). Sain palautetta myös sähköpostin kautta.

Kansista hän oli sitä mieltä, että kaikki vaihtoehdot olivat hyviä, ja kansiot ovat hyvän kokoisia ja hän piti jokaisesta vaihtoehdosta. Hänen mielestään kolmas vaihtoehto toimi parhaiten, koska se on tasapainoinen ja rauhallinen kokonaisuus. Ensimmäisessä vaihtoehdossa hänestä on eloa, koska niissä on sivunumerot laatioissa.

Ensimmäinen versio pitkästä artikkelitaitosta oli hänen mielestään yleisilmeeltään aika tasapainoinen, tosin hän mietti kuitenkin sitä, että vasemman sivun pääkuva muodostuu kolmesta kuvasta. Hän pohti, tuleeko pienistä kuvista rikkonainen tunnelma. Toinen versio oli hänestä saman tasoinen kuin ensimmäinenkin. Otsikko oli hänen mielestään vähän ahtaasti. Hänestä kuvatekstit tuntuivat olevan vähän liian keskeisessä roolissa otsikon ja jutun alun joukossa. Hän mietti, voisiko kuvatekstejä siirtää pääkuvan päälle vasempaan reunaan monitorin yms. päälle. Kolmannesta taitosta hänelle tuli paikoin vaikutelma, että taitto on jäänyt vähän kesken, eli kuvat ovat olleet väärän kokoisia, ja tekstiäkin on ollut liian vähän. Yhden sivun artikkelitaitoista hän piti eniten keskimmaisesta vaihtoehdosta. Se oli hänen mielestään paras. Ensimmäinen versio yhden aukeaman taitoista oli hänestä parempi. ”Ehkä pienentäisin Nälkäpäivä-vinjettiä vähän”, hän kertoi. Hän ehdotti myös vinjetin laittamista vähän pienempänä johonkin kulmaan.

Palstoista hän oli sitä mieltä, että ne olivat selvästi aiempia versioita parempia molemmat. Lisätaittoelementit helpottavat työtä hänen mielestään. Ehkä isohko kuva tuo myös omaa ryhtiään hänen mielestään.

Aikataulusyistä siirryin tekemään ilmekäsikirjaa ja tekemään pieniä muutoksia. Keskityn tekemään ja kokoamaan ilmekäsikirjaa. Otan huomioon Laihon palautteen ilmekäsikirjan teossa, kuten aikaisemmissa ehdotuksissa. Lisäksi teen ohjeistot taittoon, jotka tulevat ilmekäsikirjaan.

5 ILMEKÄSIKIRJA

5.1 Ilmekäsikirja

Ennen ilmekäsikirjan valmista tekoa tein taittoihin ja taittopohjiin hienosäätöjä (liite 5). Tein suunnitelmiini pieniä muokkauksia, joista tuli täysin lopulliset valinnat. Muokkaukset ovat pieniä kokomuutoksia ja rivivälien muutoksia, joten niitä en näyttänyt Laiholle palautteen vuoksi. Käytin avukseni nuorten palautteita ilmeestä korjauksiin.

Taittopohjien lopullisiksi mitoiksi valitsin seuraavat: Artikkelin yläreuna on 8 millimetriä, alareuna on 20 millimetriä, ulkoreuna on 20 millimetriä sekä sisäreuna on 10 millimetriä. Palstan yläreuna on 8 millimetriä, alareuna on 26 millimetriä, ulkoreuna on 8 millimetriä sekä sisäreuna on 20 millimetriä. Sivunumerot ovat 8 millimetriä leveän ja 8 millimetriä korkean punaisen pyöreäkulmaisen laatikon sisällä. Sivunumeron kirjasintyyppi on valkoisella Signika negativen vahvalla leikkauksella kymmenen pistekoon kokoisena. Numero on laatikon sisällä keskitettynä. Avun Maailma –teksti on palstoissa 4,5 millimetriä korkea. Numerot sijaitsevat 12 millimetriä ulkoreunoista, 10,5 millimetriä alareunasta. Tekstit sijaitsevat 66 millimetriä ulkoreunasta ja 10 millimetriä alareunasta. Palstapohjassa on mukana 17 millimetriä korkea palstavinjetti, joka on punainen nauha. Vinjetin päällä keskellä on Gentium basicin vahvalla leikkauksella 16 pisteen kokoisena palstan aihe ja 14 pisteen kokoisena tavallisella leikkauksella teksti siitä, kuinka lehti löytyy verkosta näköislehtenä.

Artikkelien leipäteksti on Signika negative regularilla. Kirjainkoko 8 pistettä. Riviväli on 12 pisteenkoolla, joka on saman kokoinen kuin rivirekisteri. Leipäteksteissä käytetään 4 mm sisennyksiä kappaleiden alussa. Leipätekstissä on tasattu ladonta, jossa viimeinen rivi on oikealla liehulla. Artikkelien palstat ovat kaksi tai kolme palstaa leveitä, koska nuoret pitivät kapeimmista palstoista eniten. Leipätekstissä esiintyvät nimet, jotka ovat ensimmäistä kertaa mainittuna, korostetaan Signika negative boldilla ja niissä on samat koot kuin leipätekstissä. Leipäteksteissä käytettävät anfangit ovat aina tekstin alussa, kun leipäteksti alkaa. Anfangeissa on käytössä kirjasintyyppi Gentium basic bold. Kirjainkoko on 9 pistettä ja riviväli 12

pistettä, eli sama kuin leipätekstissä. Anfangit ovat upotetut. Suomenkielisissä artikkeleissa anfangi on 3 riviä korkea ja punainen, kun taas ruotsinkielisissä anfangi on 2 riviä korkea ja sininen. Artikkeleissa käytettävät ingressit ovat Signika negative lightilla. Kirjainkoko 14 pistettä ja riviväli on 16 pistettä, koska nuorten mielestä suuri ja ilmava ingressi on parempi. Ingresseissä käytetään oikeaa liehua ja se ei ole sidottuna rivirekisteriin. Ingressit ovat kolme palstaa leveä. Artikkelien otsikot ovat kirjasintyyppillä Gentium basic bold tai Signa bold. Otsikkojen tyylittely ja väri on vapaa.

Suuri väliotsikkotyylillä on Signika negative lightilla ja kirjoitetaan versaalilla. Kirjainkoko on 12 ja riviväli on 14 pistettä. Kirjainväli on niissä 10 pistettä. Väliotsikosta vain ensimmäinen rivi on sidottuna rivirekisteriin ja leipätekstin ja väliotsikon välille jää yksi riviväli molemmille puolille. Väliotsikot ovat suomenkielisissä teksteissä punaisella ja ruotsinkielisissä sinisellä. Pieni väliotsikkotyylillä on Signika negative semiboldilla. Kirjainkoko on 10 pistettä ja riviväli 12 pistettä. Kirjainväli on niissä -25 pistettä. Väliotsikko on rekisteröity rivirekisteriin. Leipäteksti alkaa heti väliotsikon jälkeen koska nuorten mielestään oli parempi, kun teksti on lähempänä otsikkoa. Väliotsikot ovat suomenkielisissä teksteissä punaisella ja ruotsinkielisissä sinisellä. Artikkeleissa käytetään vain toista tyyliä koko artikkelin läpi.

Lähteet merkitään Gentium basic regularilla, kirjainkoko 6 ja rivivälillä 10. Artikkelien lähteissä käytetään oikeaa liehua ja eivät ole rivirekisteröity. Artikkelien nostoissa on kirjasintyyppi Gentium basic italic, koska se rikkoo taiton muotoa. Kirjainkoko on 14 pistettä ja riviväli on 15 pistettä. Nosto on suunniteltua suurempi, koska suuri nosto rikkoo tekstimassaa. Nostoissa käytetään oikeaa liehua ja alussa on anfangi, joka 2 riviä korkea. Anfangin väri on vapaa. Noston alle laitetaan näkymätön laatikko, joka on leveydeltään 56,25 mm tai 107,5 mm. Laatikon korkeus on vapaa ja se linjautuu apuviivojen mukaan. Tekstin molemmille puolille jää rivi tyhjää tilaa. Laatikon tasasivu on linjattuna johonkin pystysuoriin palstajakoihin. Kuvateksteissä käytettävä numerolaatikko on 8 mm pyöreäkulmainen laatikko, joka on upotettu kuvatekstiin. Kuvien yhteydessä on toinen numerolaatikko. Laatikkojen väri on vapaa. Numerolaatikon teksteissä on Gentium basic boldilla 14 pisteen koossa ja riviväli on 12 pistettä. Numero on valkoisella ja keskitetty. Kuvatekstin itse teksteissä on Gentium basic regular ja kirjainkoko on 7 pistettä, riviväli

on 12 pistettä ja ne ovat rekisteröity rivirekisteriin. Kuvatekstit ovat linjattu alhaalta. Kuvateksteissä käytetään tasattua ladontaa tavutuksella. Ne ovat yhden palstan leveitä ja sijaitsevat sisimmillä palstoilla. Kuvateksteissä on 8 mm sisennys, ja 2 riviä 2 kirjainta upotettu. Teksteissä käytetään kahta tyhjää riviä anfangin sijasta.

Laatikkojuttujen laatikot linjataan taittopohjaan alas. Laatikot ovat sidottuna rivirekisteriin. Taustassa käytetään punaista väriä. Laatikkojuttujen leveys on 76,7 mm tai 51 mm, korkeus on vapaa. Laatikkojutun teksti ovat Signika negative lightilla. Kirjainkokona käytetään 8 pistettä ja rivivälit ovat 10 pisteen koolla. Ne ovat linjattuna peruslinjaan. Laatikkojutun ensimmäisen rivin ja leipätekstin viimeisen rivin jälkeen jää vähintään 3 riviä tyhjää. Teksteissä käytetään 3 millimetrin sisennystä. Laatikkojutut ovat oikealla liehulla ja niissä käytetään tavutusta. Laatikkojutun tekstit ovat valkoisella. Laatikkojutun otsikoissa käytetään väliotsikko tyyliä 1 tai 2. Tekijätiedot merkitään kirjasintyypillä Signika negative light. Kirjainkoko 9 pistettä, riviväli on 12 pistettä ja kirjainväli on 10 pistettä. Niissä on oikea liehu käytössä. Tekijätiedot ovat versaalilla. Niiden sijoittelu ja tyyllittely on vapaa.

Avustavat elementteinä ovat punainen nuoli, jota käytetään kun teksti jatkuu toiselle aukeammalle. Nuolen koko on leveydeltään 3,333 mm ja korkeudeltaan 2,5 mm. Nuoli linjattu alavierukseen, viimeiselle riville. Kun leipäteksti loppuu, artikkelissa käytetään neliötä. Neliön koko on leveydeltään 2,5 mm ja korkeudeltaan 2,5 mm. Neliö linjataan samalle riville kuin leipätekstin viimeinen rivi. Avustavien elementtien värit ovat suomenkielisissä artikkeleissa punaiset ja ruotsinkielisissä siniset. Elementtien tarkoituksena on helpottaa lukemista ja antaa visuaalisia vihjeitä.

Palstojen leipäteksteissä on kirjasintyypinä Gentium basic regular. Kirjainkokona on 7 pistettä. Rivivälinä on 10 pistettä. Teksti ovat sidottuna rivirekisteriin. Leipätekstit ovat oikealla liehuladonnalla. Teksteissä ei käytetä tavutusta. Kappaleiden alussa on 3 millimetrin sisennys. Tekstien aluissa on 7 mm syvennys, jossa on kahden rivin, kahden kirjaimen anfangi. Ennen tekstiä on kaksi tyhjää väliä. Palstoissa esiintyvät nimet, jotka ovat ensimmäistä kertaa mainittuna, korostetaan Gentium basic boldilla. Korostuksissa on samat koot kuin leipäteksteissä. Palstan iso väliotsikko on Signika negative bold, 16 pisteen koossa ja 16 pisteen rivivälinä. Kirjainvälinä on -10. Sitä ei rekisteröidä rivirekisteriin. Väri on vapaa ja väliotsikon ja tekstin väliin tulee tyhjä rivi ennen rivivaihtoa palstan kirjoittajan nimessä käyte-

tään Signika negative regularia. Kirjainkoko 8 pistettä ja riviväli 10 pistettä. Kirjoittajan nimi on versaalilla. Siinä käytetään oikeaa liehua. Kirjoittajan nimi sijoitetaan kolme riviä tekstin alle.

Palstan kuvatekstit ovat kirjasintyypiltä Signika negative bold. Kirjainkoko on 8 pistettä ja riviväli on 10 pistettä. Kuvatekstien alussa on 4 millimetrin sisennys. Siinä käytetään tasattua ladontaa. Kuvatekstit sijoitetaan kuvan läheisyyteen, mieluiten kuvan päälle alas tai kuvan alla. Palstojen nostot taas ovat Signika negative lightilla. Kirjainkoko on 14 ja riviväli 16, koska suurempana nosto rikkoo tekstimassaa. Nostossa on tasattu ladonta ja ensimmäinen rivi on linjattuna rivirekisteriin. Nostojen alla käytetään näkymätöntä siirreltävää palkkia. Palkin leveys on 134,25 mm tai 230 mm ja korkeus vapaa. Palkin yläosa linjataan taittopohjan apuviivoihin. Tekstin ja palkin välillä kolme riviä vapaata ylhäällä ja alhaalla.

Palstojen laatikkojuttu käyttää samaa kirjasintyyppiä kuin leipäteksti. Tekstin ja laatikon reunalla kaksi riviä tyhjää. Laatikon koko leveydeltään 52 mm, 104 mm, 156 tai 208 mm, korkeus on vapaa. Niiden tarkoituksena on tuoda eloa palstoihin. Laatikot ovat värikkäät, joissa on vaaleat värit. Laatikoiden sisällä olevissa teksteissä käytetään mustaa tekstiä. Laatikkojutun tekstit on linjattu rivirekisteriin ja alla oleva laatikko pysty- tai vaakalinjoihin. Palstan pieni väliotsikkotyylili on Signika negative regularilla. Kirjainkokona ja rivivälinä ovat 12 ja 14 pistettä. Väliotsikossa käytetään tasapalstaa. Rivivaihdos on otsikon jälkeen. Tämän väliotsikkotyylin yhteydessä ei käytetä nuolta. Väliotsikko on rekisteröity rivirekisteriin ja sitä käytetään laatikoiden yhteydessä.

Juttujen lopussa olevat lisätiedoissa käytetään Gentium basic italic, jolloin ne erottuvat. Kirjainkokona käytetään 7 pistettä ja rivivälinä 10 pistettä. Teksti on sidottu rivirekisteriin ja tekstissä käytetään oikeaa liehua. Pystykatkoviiva sijoitetaan tekstin ja tekijän nimen väliseen riviin. Palstojen avustavat elementit ovat nuoli, joka on tekstien alussa ja pinnanjakoviivat. Nuoli on kooltaan 8 mm ja 8 mm molempiin suuntiin, ja se on upotettu tekstiin. Suomenkielisessä versiossa nuoli on punainen ja ruotsinkielisessä on sininen. Pinnanjakoviivat ovat yhden pisteen kokoinen. Viivat sijoitetaan palstojen puoleen väliin. Rivien puoleen väliin sijoitetaan 4 pisteen pystykatkoviivat. Viivat ovat mustat. Avustavien viivojen tarkoituksena on helpottaa juttujen erottelua ja helpottaa lukemista.

Kannen ylhäällä on Avun Maailma logo suurella. Tekstit linjautuvat jokaisessa vaihtoehdossa vasemmalta siten, että tekstiä ei mene kuvan päälle, jotta kuva näkyisi paremmin. Kansiteksteissä käytetään oikeaa liehua. Kannen kuvana on roso-reunainen kuvaa Krista Kososesta, koska se tuo kansikuvaan vaihtelua, kun käytetään erilaisempaa rajauskeinoa. Kuvan reunasta puuttuu pala ja alta paljastuu Suomen Punaisen Ristin logo. Kuvan päällä on nälkpäivä-vinjetti huomiopisteessä muistuttamassa nälkpäivä-tapahtumassa. Elementtien tarkoituksena on osua lukijoiden silmään ja mainostaa Punaista Ristiä ja sen toimintaa. Kannen otsikot ovat puolilihavalla Signika negatiivella, mutta numerot ovat kirjasintyyppin ohuella leikkauksella. Näiden avulla otsikossa muodostuu kontrastia.. Pistekokoina käytin 14, 18, 20 ja 30. Rivivälitys on automaattinen. Tekstit ovat kokonaan mustat, samoin sivunumerot.

Artikkelien ja palstojen kuvat linjataan gridin vaaka- ja pystylinjoihin ja joko bleedeihin, taitteeseen tai vieruksiin asti, koska tällöin kuvien sijoittelu on helppoa ja tehokkainta. Tein myös sisällysluettelon valmiiksi, käyttäen mallina Avun Maailman vanhaa sisällysluettelo. En tehnyt sisällysluettelon taittoon ohjeita, koska taitto on melko vapaata siinä, enkä tehnyt aikaisempia luonnoksia siitä.

Tein ilmekäsikirjan käyttäen avukseni Suomen Punaisen Ristin omaa graafista ohjeistoa. Tein oman ilmekäsikirjani ulkonäön samankaltaiseksi kuin Suomen Punaisen Ristin graafinen ohjeisto. Käsikirja on 25 sivua pitkä ja sisältää ohjeet lehden taittoon. Ilmekäsikirjan sisältää johdannon, ilmeuudistuksen ja Avun Maailman tavoitteet, tavoiteimagon sekä –identiteetin, kuvien käytön ohjeen, typografian ja värin ohjeet, ohjeet artikkelin ja palstojen taittoon sekä malleja taitoista. Käytin ohjeiden luomiseen viimeisimpiä tekemiäni Avun Maailman taittoja.

5.2 Palaute asiakkaalta

Hankin palautetta ilmekäsikirjasta nuorilta ja asiakkaalta. Hankin palautetta myös Avun Maailman päätoimittajalta.

5.2.1 Nuorten palaute ilmekäsikirjasta

Keräsin palautetta tekemästani ilmeestä (liite 5) kuudelta eri henkilöltä. Kyselin lehden ilmeestä 15-30 –vuotiailta henkilöiltä, jotka olisivat todennäköisesti Suomen Punaisen Ristin kohderyhmää. Keräsin nuorilta palautetta tekemästani ilmeuudistuksestani.

Ensimmäinen henkilö on 23-vuotias nainen. Hän kuvaili lehden ilmettä värikkääksi, eloisaksi ja nuorekkaaksi. Ilme oli hänen mielestään kirkas, selkeä ja nuorekas. Hän lukisi lehteä aiheista riippuen. Toinen henkilö on 18-vuotias mies. Hän kuvasi ilmettä puhtaaksi, helposti ymmärrettäväksi sekä värikkääksi. Ilme oli hänen mielestään selkeä, kirkas ja nuorekas. Hän lukisi lehteä, jos jutut ovat kiinnostavia. Kolmas henkilö on 20-vuotias nainen. Hän kuvasi ilmettä puhtaaksi, järjestelmälliseksi sekä viehättäväksi. Ilme oli hänen mielestään selkeä, kirjava ja nuorekas. Hän lukisi lehteä mieluusti. Neljäs henkilö on 23-vuotias mies. Hän kertoi lehden ilmeeseen olevan selkeä, miellyttävä ja värikäs. Hänestä ilme oli selkeä, nuorekas ja kirkas. Hän kertoi lukevansa lehteä, jos hän lukisi ylipäättään. Viides haastateltava on 21-vuotias nainen. Hän kuvaili lehden ilmettä perinteiseksi, konservatiiviseksi sekä värikkääksi. Hänen mielestään ilme oli sekava, kirkas ja nuorekas. Kuudes haastateltava on 22-vuotias mies. Hän kuvaili lehden ilmettä värikkääksi, nuorekkaaksi sekä jännitemäiseksi. Hänestä ilme oli sekava, kirkas ja nuorekas.

Koska kyselin palautetta kuudelta henkilöltä, suhtaudun palautteeseen kriittisesti. Palaute on laadullista, mutta vastaajien määrään tulee suhtautua epäilevästi. Hankin palautetta kolmelta naiselta ja kolmelta mieheltä. Kyselijöiden ikähaarukka on 18-23. En saanut palautetta 15-vuotiailta enkä 30-vuotiailta. Lisäksi en ottanut huomioon yli 50-vuotiaita palautteen suhteen. Jotta palautetta saataisiin kerättyä kunnollisesti, tulisi tehdä Suomen Punaisen Ristin jäsenille kyselytutkimus.

5.2.2 Palaute asiakkaalta

Sain sähköpostitse Hannu-Pekka Laiholta palautetta ilmekäsikirjasta (liite 6) 23.04.2015. Hän ei ollut puhelimitse tavoiteltavissa. Hän kommentoi Ilmekäsikir-

jaani hyvin lyhyesti. Hänestä ilmekäsikirja vaikuttaa hyvin viimeistellyltä ja harkitulta.

Hän ehdotti minulle lisäystä Suomen Punaisen Ristin järjestötunnuksesta. Hänen mielestään siitä puhuttaessa voisi ehkä lisätä pari lausetta, joilla saisi mukaan lyhyen maininnan siitä, että Suomen Punaisen Ristin merkki on kansainvälisesti hyväksytty suojamerkki, jonka käyttöä määrittelee myös Suomessa eduskunnan säätämä laki kansainvälisistä suojamerkeistä. Muokkasin ja viimeistelin ilmekäsikirjan hänen toiveidensa mukaan.

6 YHTEENVETO JA POHDINTA

Sain valmiiksi tehtyä ilmekäsikirjan (liite 6), jonka tavoitteena on ohjastaa tulevien lehtien taittoa. Yritin tehdä ilmekäsikirjasta helposti luettavan ja ymmärrettävän ilman pitkiä tekstipätkiä. Mielestäni sain kerrottua ilmekäsikirjassa lyhyesti kaikki tarvittavat ohjeet ja sain näytettyä visuaalisesti, miten taitto toimii. Ilmekäsikirjan suhteen suoriuduin mielestäni hyvin ja käsikirjasta tuli selkeä ja helposti luettava. Suoritin siihen tekemäni tavoitteet aikataulun mukaisesti.

Tavoitteenani oli luoda Avun Maailmalle toimiva ja moderni visuaalinen ilme, jota voidaan käyttää tai hyödyntää jatkossa. Mielestäni sain saavutettua tavoitteen tyydyttävästi. Produktio-osana tein taittopohjat ja graafisen ilmekirjan lehdelle, jotka sain valmiiksi. Tarkoitukseni oli myös taittaa lehti kokonaan malliksi ilmekirjan ohjeen mukaisesti, mutta jätin sen tekemättä aikataulusyistä.

Sain yhteyttä Hannu-Pekka Laihoon ilmekäsikirjasta ja viimeisestä palautteesta todella myöhään, joten osio jäi hyvin suppeaksi. Tarkoitukseni oli keskustella nuorten palautteesta hänen kanssaan, mutta hän ei opinnäytetyön hetkellä ollut tavoitettavissa puhelimitse. Ajatukseni oli järjestää workshop, jossa oltaisiin keskusteltu Avun Maailman ilmeuudistuksesta ja tulokset oltaisiin käsitelty Laihon kanssa perusteellisesti. Ilmekäsikirjan testaus jäi kokonaan pois.

Tutkimusosioni jäi mielestäni melko pieneksi. Alkuperäinen suunnitelmani oli järjestää workshop nuorille, 15-30 –vuotiaille Suomen Punaisen Ristin jäsenille. Tarkoitukseni oli myös tehdä workshop yli 50-vuotiaille Suomen Punaisen Ristin jäsenille. Tiiviin aikataulun vuoksi vanhojen workshop jätettiin kokonaan pois ja workshoppiin osallistui henkilöitä, jotka eivät ole Suomen Punaisen Ristin jäseniä. Tarkoituksena oli pitää näiden kahden workshopin jälkeen kolmas workshop, mutta koska toista workshopia ei järjestetty, se jätettiin kokonaan pois. Ajatukseni oli myös tehdä teemahaastattelu, johon osallistuisi yli 50-vuotiaat Suomen Punaisen Ristin jäsenet. Teemahaastattelussa olisin kerännyt palautetta tekemästäni ilmeuudistuksesta. Koska aika loppui kesken ja keskityin ilmekäsikirjan tekoon, jätin teemahaastattelun tekemättä.

Tutkimustani vaikeutti se, että minulla oli vaikeuksia löytää osallistujia fokusryhmäworkshoppiin. Yritin järjestää workshopin aluksi Suomen Punaisen Ristin länsipiirin toimiston kautta, mutta aluksi en saanut vastausta heiltä ja myöhemmin sain tietää, ettei workshopia saisi järjestettyä ajoissa. Järjestin lopulta workshopin koulussa. Sain workshoppiin neljä henkilöä, mutta tavoitteenani oli saada viisi osallistujaa. Olisin myös voinut analysoida tuloksia tarkemmin ja avata niitä.

Aikatauluni venähti projektin suhteen, jolloin osa asioista jäi suunniteltua suppeammaksi, mukaan lukien aiemmin mainitut workshopit. Esimerkiksi luonnosteluvaiheeni jäi suppeammaksi. Aikatauluni olisi ehdottomasti voinut olla tiiviimpi ja tehokkaampi ja aikatauluni suunnittelussa oli puutteita.

Olisin voinut tehdä taittovaihtoehtoja huomattavasti erilaisiksi. Mielestäni tekemäni vaihtoehdot olisivat voineet olla laajempia ja niissä olisi voinut olla huomattavasti kontrasti. Luin teoriaa kontrasteista, mutta olisin voinut ottaa huomioon muut kontrastit kuin typografisen kontrastin jo aikaisemmassa suunnitteluvaiheessa. Tein taitoistani myös hieman konservatiivisia ja perinteisiä. Mielestäni olisin voinut tehdä taitoistani kokeilevampia ja modernin oloisia. Toisaalta, koska minulla on kaksi kohderyhmää, joihin minun pitää keskittyä, on positiivista etten tehnyt ilmeuudistuksesta liian radikaalia. Halusin säilyttää osia Avun Maailman ilmeestä, jotta Suomen Punaisen Ristin vanhat lukijat tunnistavat tekemäni ilmeuudistuksen Avun Maailmaksi. Tuntui siltä, että kiirehdin luonnoksien suhteen ja olisin voinut panostaa niihin. Osaksi syynä on se, että aikatauluni suunnittelussa oli ongelmia, osaksi taas olin itse jättänyt suunnitteluni vajaaksi ja tavoitteenani oli tehdä runsaampi kokonaisuus, jolloin aikaa ei ollut paljon.

Olisin voinut tehdä mielestäni enemmän kokeiluja kuvien, kirjasintyyppien, taiton ja muiden elementtien suhteen. Olisin halunnut testata ilmekäsikirjaani käytännössä, mutta monista syistä jouduin jättämään sen välistä. Lisäksi olen kiinnostunut siitä, kuinka hyvin ilmeeni toimii. Ilman kunnollisia kokeiluja ja testauksia, en voi olla varma, kuinka hyvin ilmeeni toimii ja houkutteleeko ilmeuudistus lisää Avun Maailman lukijoita ja sitä kautta vapaaehtoistoimijoita tai houkutteleeko ilme nuoria. Tavoitteenani oli tehdä enemmän, toisaalta on parempi panostaa pienempään osaan. Vastoinkäymisistäni huolimatta mielestäni suoriuduin koko opinnäytetyöstä tyydyttävästi.

LÄHTEET

- Avun Maailman mediakortti, 2015 [PDF]. Helsinki: Suomen Punainen Risti. [Viitattu 05.03.2015]. Saatavana: https://www.punainenristi.fi/sites/frc2011.mearra.com/files/tiedostolataukset/avun_maailma_mediakortti_2015.pdf
- Definition: Workshop. 2014. [Verkkosivu] Cambridgeshire: Association of qualitative research. [Viitattu 22.04.2015] Saatavana: <http://www.aqr.org.uk/glossary/workshop>
- El Said M. & Patja S. 2011. Vapaaehtoisten roolin muotoutuminen Suomen Punaisen Ristin ystävätoiminnassa. [Verkkojulkaisu]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, Viestintätieteiden laitos, Puheviestintä ja yhteisöviestintä. Pro-Gradu. [Viitattu 04.03.2015] Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-2011041410644>
- Erkko, A.. 2009. Lohtua, neuvoja ja vaatimuksia – Nuorten lukijoiden tulkintoja sosiaalisesta tuesta tyttöjenlehdissä. [Verkkojulkaisu]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, Viestintätieteiden laitos, Journalistiikka. Pro-Gradu. [Viitattu 04.03.2015] Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-200903031087>
- Fokusryhmä. 2015. [Verkkosivu]. Helsinki: OK-Opintokeskus. [Viitattu 20.04.2015]. Saatavana: <http://www.ok-opintokeskus.fi/node/121>
- Graver, A. & Jun, B., 2012. Best Practices for Graphic Designers, Grids and Page Layouts – An Essential Guideline for Understanding & Applying Page Design Principles.[E-kirja] Beverly, Massachusetts. Rockport Publishers. [Viitattu 22.04.2015] Saatavana EBSCOn arkistosta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Halonen, S. 2012. Tietoa ja elämyksiä – Nuoret aikuiset kaupunkilehden haasteena. [Verkkojulkaisu]. Kemi: Kemi-Tornion Ammattikorkeakoulu, Viestinnän koulutusohjelma, Monimediajournalismin suuntautumisvaihtoehto. Opinnäytetyö. [Viitattu 04.03.2015] Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201204295505>
- Holopainen. K. 2014. Toimitussihteeri. Suomen Punainen Risti. Haastattelu. 07.11.2014
- Impola, A., 2013. Visuaalisen Ilmeen suunnittelu nonprofit-organisaatiolle. [Verkkojulkaisu]. Seinäjoki: Seinäjoen Ammattikorkeakoulu. Kulttuurin koulutusyksikkö, Muotoilun koulutusohjelma, Graafisen muotoilun suuntautumisvaihtoehto. Opinnäytetyö. [Viitattu 04.03.2015] Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201305158566>
- Itkonen, M. 2007. 3. Painos. Typografian käsikirja. Helsinki. RPS-yhtiöt.

- Kettunen, T. 2012. Miten markkinoida vapaaehtoisuutta? – Suomen Punaisen Ristin Tampereen osaston vapaaehtoistoiminnan keskuksen markkinoinnin kehittäminen. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma, Yrittäjyyden suuntautumisvaihtoehto. Opinnäytetyö. [Viitattu 04.03.2015] Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2012112416271>
- Laiho, H-P. 2014. Päätoimittaja. Suomen Punainen Risti. Haastattelu. 07.11.2014
- Lehtniemi, C. 2014. Art Director. Suomen Punainen Risti. Haastattelu. 07.11.2014.
- Mikä on Suomen Punainen Risti? 2015. [Verkkosivu]. Helsinki: Suomen Punainen Risti. [Viitattu 05.03.2015]. Saatavana: <http://www.punainenRisti.fi/tutustu-punaiseen-Ristiin/suomen-punainen-Risti>
- Mykkänen, P. 1998. Yhteisölehti – tekijänopas. Hämeenlinna. Karisto OY.
- Mäkiranta, A. 2014. Avun Maailman ilmeuudistukset ja nuoret jäsenet – Suomen Punaisen Ristin jäsenlehden Avun Maailman uudistusprosessien analysointi. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Muotoilun koulutusohjelma. Graafisen muotoilun suuntautumisvaihtoehto. Syventävä projekti. [Viitattu 15.04.2015]. Julkaisematon.
- Pessi, A. 2008. Suomalaiset auttajina ja luottamus avun lähteisiin. RAY:n juhluvuoden kansalaiskyselyjen tulokset. Avustustoiminnan raportteja 19. Helsinki: Rahaautomaattiyhdistys.
- Rantanen, L. 2007. Mistä on hyvät lehdet tehty? – Visuaalisen journalismin keittokirja. Hill and Knowton Finland OY.
- Silfver E. 2000. Yhteisölehti ikääntyneen arjessa – Viertolan Vinkin lukijatutkimus kesällä 2000. [Verkkojulkaisu]. Järvenpää: Diakonia-ammattikoulu. Sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. [Viitattu 04.03.2015] Saatavana: http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Jarvenpaa2001/SilfverEila.pdf

LIITTEET

Liite 1. Alustavat luonnokset taittopohjista ja taitoista (Versio 1).

Liite 2. Alustavat versiot taitoista ja luonnoksista (Versio 2).

Liite 3. Kehitetyt taitot (Versio 3).

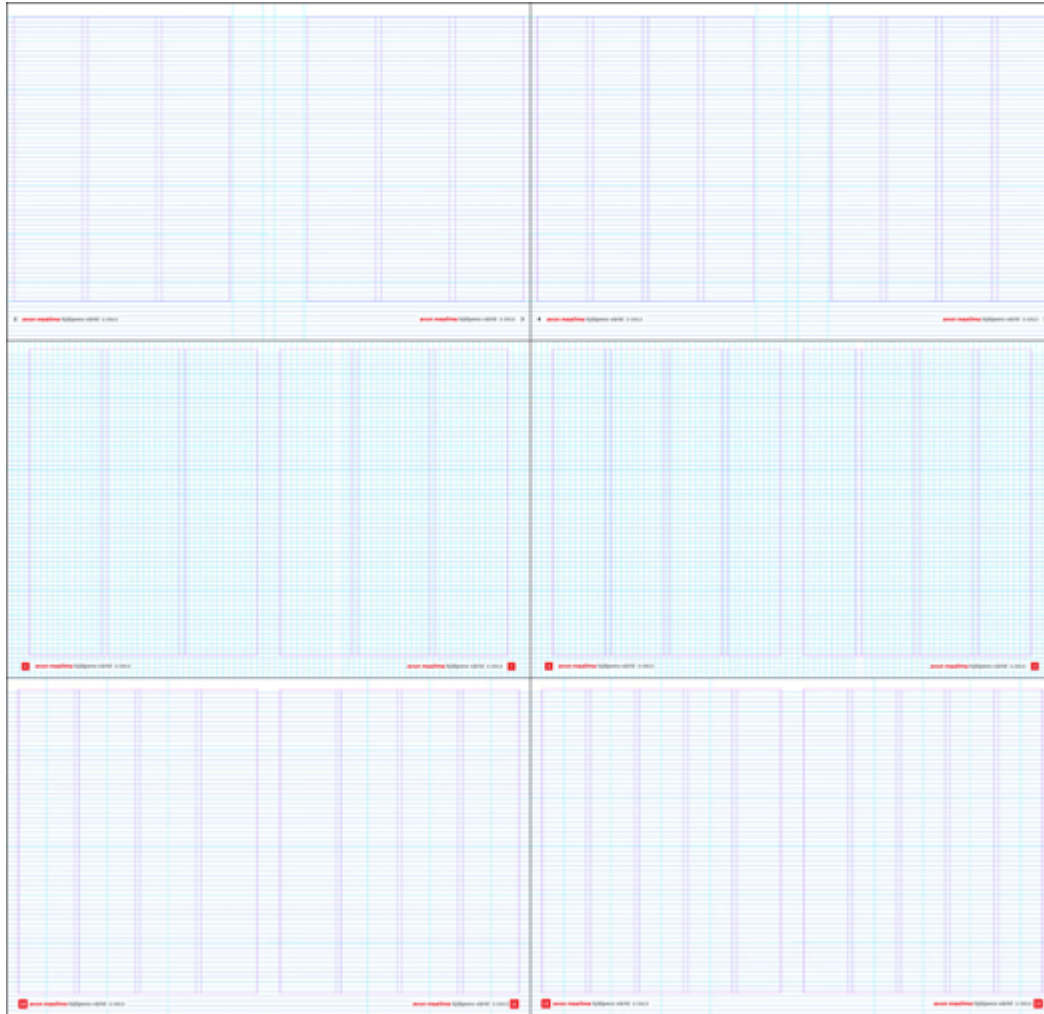
Liite 4. Korjatut taitot (Versio 4).

Liite 5. Valmiit taitot (Versio 5).

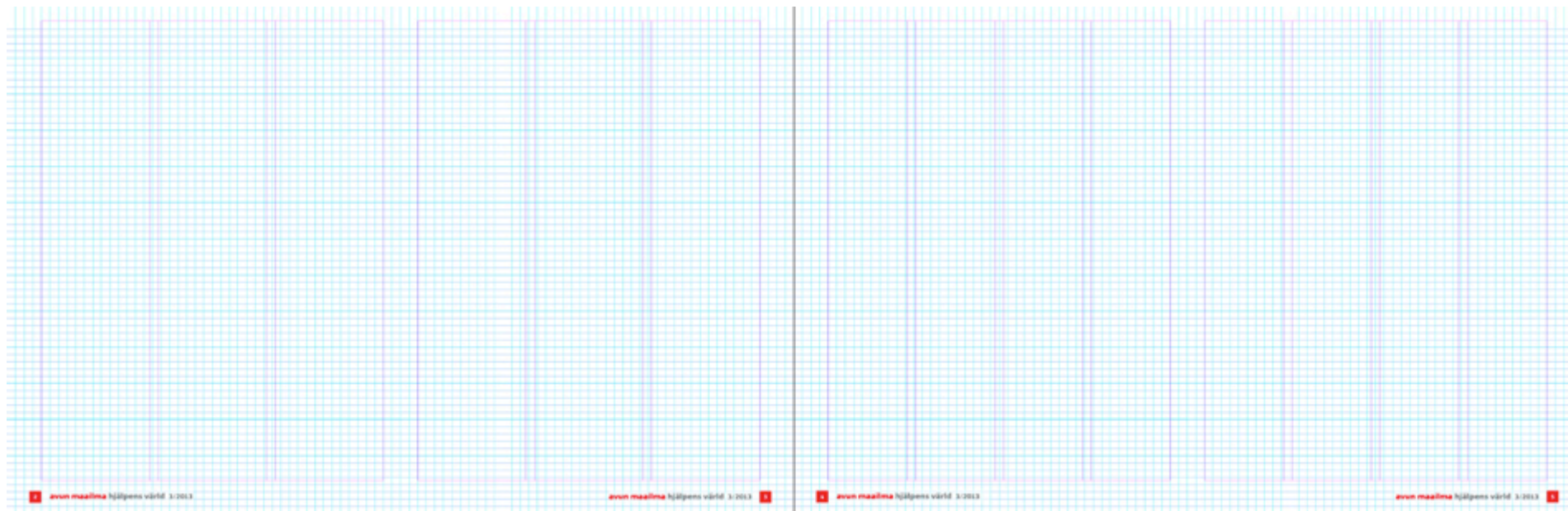
Liite 6. Valmis ilmekäsikirja.

LIITE 1 Ensimmäiset luonnokset

LIITE 2 Ensimmäiset taittovedokset

LIITE 3 Toiset taittovedokset

LIITE 6 Ilmekäsikirja

